

YENİ TOPLUMSAL HAREKETLERİN MEDYADA TEMSİLİ: “SÜSLÜ KADINLAR BİSİKLET TURU” ÖRNEĞİ*

Esra DALÇIÇEK
esradalcicek01@gmail.com
https://orcid.org/0000-0001-8812-4873

Berna ARSLAN
Mersin Üniversitesi, Türkiye
arslanberna26@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-9601-4479

<i>Atf</i>	Dalçıcek, E. ve Arslan, B (2022). YENİ TOPLUMSAL HAREKETLERİN MEDYADA TEMSİLİ: “SÜSLÜ KADINLAR BİSİKLET TURU” ÖRNEĞİ. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 12 (1), 20-48.
------------	--

ÖZ

Yeni toplumsal hareketlerin medyadaki temsiline odaklanan bu çalışma ‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’’ eyleminin ana akım ve alternatif medyadaki temsil biçimlerinin ortaya koyulmasını amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın kuramsal bölümünde; sosyolojik bir kavram olan toplumsal hareketler, yeni toplumsal hareketler ve feminizm ile toplumsal hareketlerin medyada temsili konuları kavramsal olarak incelenmiştir. Çalışmanın uygulama bölümünde ise son dönemde feminist yeni toplumsal hareketlere örnek teşkil eden ‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’’ ile ilgili haber portallarında yayınlanmış içerikler haber analizi yöntemleri ile çözümlenmiştir. Bu çalışmanın örneklemini Cumhuriyet, Hürriyet, Yeni Şafak, Sözcü ve Sabah gazeteleri ile Bianet.org haber sitesinin internet portalları oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında, 2013-2020 yılları arasında yayınlan haberler içerik ve söylem analizi ile incelenmiştir. Bu haber portallarında yayınlanan 127 haber içerik çözümlemesi, nitel verilere ulaşmak için ise Teun A. Van Dijk’in eleştirel söylem analizi yöntemi ile derinlikli olarak analiz edilmiştir. Söylem analizi makroda ‘‘başlık’’, ‘‘alt başlık’’, ‘‘haber girişi’’, ‘‘ana olay ve sunuş biçimi’’ ve ‘‘ardalan bilgisi’’; mikroda ise ‘‘kelime seçimi’’ ve ‘‘haber retoriği’’ kapsamaktadır. Çalışmanın içerik ve söylem analizi çözümlemesinde ana akım medyanın kadın odaklı toplumsal hareketleri haberleştirme konusunda taraflı davrandığı sonucuna ulaşılmıştır. Politik söyleme dayanmayan ‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’’ hareketi magazinsel unsurlarla ön plana çıkartılarak tüm haber metinlerinde olumlu nitelikte aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yeni Toplumsal Hareketler, Feminizm, Medya, Haber Analizi, Süslü Kadınlar Bisiklet Turu*

*Bu araştırma makalesi, Mersin Üniversitesi Kadın Araştırmaları Anabilim Dalı'nda 16.09.2021 tarihinde kabul edilen ve danışmanlığı Dr. Öğr. Üyesi Berna ARSLAN tarafından yapılan, Esra DALÇIÇEK'in yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

REPRESENTATION OF NEW SOCIAL MOVEMENTS IN THE MEDIA: CASE OF “FANCY WOMEN CYCLING TOUR”

ABSTRACT

This study, which focuses on the representation of new social movements in the media, aims to reveal the representation of the "Fancy Women Cycling Tour" action in the mainstream and alternative media. For this purpose, in the theoretical part of the study; Social movements, new social movements and feminism as a sociological concept, and the representation of social movements in the media are conceptually examined. In the analyzing part of the study, the content published on the news portals about the "Fancy Women Cycling Tour", which has recently set an example for the feminist new social movements, has been analyzed with news analysis methods. The sample of this study consists of the internet portals of Cumhuriyet, Hürriyet, Yeni Şafak, Sözcü and Sabah newspapers and the news site Bianet.org. Within the scope of the study, the news published between 2013-2020 were examined with content and discourse analysis. 127 news published on these news portals were analyzed in depth with the content analysis and Teun A. Van Dijk's critical discourse analysis method in order to reach qualitative data. In the discourse analysis it is included in macro, "title", "sub-title", "news entry", "main event and presentation style" and "background information"; in micro, "word choice" and "news rhetoric". In the content and discourse analysis analysis of the study, it was concluded that the mainstream media acted biased in reporting women-oriented social movements. The "Fancy Women Cycling Tour" movement, which is not based on political discourse, was brought to the fore with magazine elements and conveyed positively in all news texts.

Keywords: *New Social Movements, Feminism, Media, News Analysis, Fancy Women Cycling Tour*

GİRİŞ

Toplumsal hareketler, toplum içerisinde yeni bir yaşam tarzını ve yeni bir toplum modelini oluşturmak için eyleme geçen kolektif birliklerin mücadelesini içermektedir. Toplumsal hareketler, bir yandan toplumun aksayan yönlerine dikkat çekerken diğer yandan da toplumsal problemlere çözüm önerileri sunmaktadır (Yanık ve Öztürk, 2014: 49-50).

Toplumsal hareketler, tarihsel dönemleri itibari ile “eski” ve “yeni” toplumsal hareketler olmak üzere ikili bir paradigmanda yer almakta aktörler, temalar, değerler ve hareket biçimleri yönüyle de farklılaşmaktadır. Eski toplumsal hareketlerin kuramsal ilk yapısı 18. yüzyılda, yeni toplumsal hareketlerin ise, 20. ve 21. yüzyılda başlamıştır. Kimliksel ve kültürel çatışmalara değinen yeni toplumsal hareketlerin aktörleri, çoğulculuk, farklılık ve çeşitlilik gibi kimlikler etrafında toplanmakta ve lidersiz, merkezsiz ve şiddetten yalıtılarak sivil toplum kuruluşlarının çatısı altında örgütlenmektedir. Sanal ağlarda da örgütlenmeye çalışan bu yeni aktörler, aktivizm biçimini de dönüşüme uğratıp dijital aktivizmin doğuşunu sağlamıştır. İnternet mecralarını kamusal alana dönüştüren dijital aktivistler, kamusal alan kavramını sokaktan dijitalle doğru evrilmiştir. Ana akım mecralarda kendine yer bulamayan yeni kimlikler, internetin olanakları ile alternatif medya mecralarını oluşturmaya başlamıştır (Aslan, 2016; Castells, 2013).

Yeni toplumsal hareketlerin en önemlilerinden birini teşkil eden, ülkemizde başlayıp dünya geneline yayılan Süslü Kadınlar Bisiklet Turu, 2013 yılında Sema Gür tarafından başlatılan ve Otomobilsiz Kentler Günü’nde kutlanan bir etkinlik programıdır. Amaçları, bir yandan Türkiye ve dünyanın birçok ülkesinde bisiklet politikalarını yaygınlaştırmayı sağlamak bir yandan da kadının toplumsal yaşamda görünürlüğünü artırmaya çalışmaktır. Bu tur kadının kamusal yaşam içerisinde görünür olmasını ve kadınlık olgusuna dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca düzenledikleri etkinliklerde, toplumda kadın sorunlarını farklı feminist yaklaşımlardan beslenerek dile getirmeye çalışmaktadırlar.

Süslü Kadınlar Bisiklet Turu 2013’de başlayan ve COVID-19 önlemleri doğrultusunda halen devam eden bir etkinliktir. 2013 yılında etkinliğin kurucusu olan Sema Gür tarafından facebook sayfasında Süslü Kadınlar Bisiklet Turu etkinliğinin yapılacağını duyurur ve yaklaşık 300 kadın İzmir’in Konak Meydanı’nda toplanıp, 3 km pedal çevirir. 2014’te Süslü Kadınlar Bisiklet Turu etkinliği, yazılı basın ve haber programlarında yer almaya başlayınca katılımcı sayısı iki kat artmaya başlamıştır. 2015’te Sema Gür’e Pinar Pinzuti etkinliği organize etmede destek olmuştur. 2015’in Eylül ayında Süslü Kadınlar Bisiklet Turu eş zamanlı olarak 10 şehirde organize olunmuştur; Adana, Ankara, İstanbul, İzmir, Marmaris, Eskişehir ve Bodrum gibi şehirlerde büyüyerek devam etmiştir. 2016’da 28 şehirde organize olan bu tur, belediyelerin dikkatini çekmiş ve bisiklet politikalarının yaygınlaşmasını sağlamıştır. 2017’de tur, 50 şehirde organize olarak gittikçe büyümeye başlamıştır. 2019’da dünyanın 115 şehrinde gerçekleşen Süslü Kadınlar Bisiklet Turu etkinliği, Copenhagenize Index tarafından dünyanın en başarılı taban hareketi olarak ilan edilmiştir. 2020’de 25 ülkede ve bu ülkelerin şehirlerinde gerçekleştirilmiştir. COVID-19 salgını sebebiyle toplu bisiklet turları yerlerine bireysel turlar yapılmıştır. 2020’de bireysel gerçekleşen tur, sosyal medyada #otomobilsizpazar etiketi ile çağrıda bulunmuştur (sulukadınlarbisikletturu.com, 2021).

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Yeni Toplumsal Hareketler

Yeni toplumsal hareketler, yeni bir hayat tarzının oluşumu üzerine kuruludur. Tek bir sınıfın problemini değil toplumun genelini ilgilendiren ve çeşitli ideolojiler çerçevesinde birleşen çoğunluğu temsil etmektedir. ‘Kimlik’, ‘kültür’, ‘çoğulculuk’, ‘farklılık’ ve ‘çeşitlilik’ gibi kavramlarla açıklanan yeni toplumsal hareketler, eski toplumsal hareketlerin kolektif ruhundan farklıdır. Yerel, ulusal ve evrensel düzeyde gerçekleşen yeni toplumsal hareketler, aktörleri arasında hiyerarşik yapılandırma oluşturmamaktadır. Eski toplumsal hareketlere nazaran kurtarıcı bir kahraman aramak yerine, lidersiz bir şekilde örgütlenmektedir. Yeni toplumsal hareketlerin aktörleri, yeni orta sınıflı katılımcılardan oluşmaktadır. İçinde buldukları tarihsel dönem itibari ile kitle iletişim araçlarını nitelikli kullanan ve seslerini geniş ölçüde duyurabilme potansiyeline sahip olan aktörlerdir. Doğrudan siyasal iktidarla pazarlık yapmak yerine, eylemlerini kamuoyunca etkin hale getirip kolektif dayanışma örneklerini çoğaltabilmektir. Bu hareketlerin grup özellikleri heterojen, örgütlenmeleri ise merkezlessiz, anti-bürokratik ve hiyerarşik yapılandırmadan uzaktır (Della Porta, Diani, 2020; Tiryaki, 2020). Yeni toplumsal hareketlerin gelişmesi ve desteklenmesinde sivil toplum önem arz etmektedir. Sivil toplum kavramı, durağan bir yapıya sahip değildir ait olduğu çağın hâkim düşünceleri doğrultusunda tanımlanmıştır. Dolayısıyla evrensel ölçüde sivil toplum kavramını tanımlamak oldukça zordur. Toplumsal hareketlerin içerisinde yer alan sivil toplum kavramı da içindeki toplumsal hareketin özelliklerine göre şekillenmektedir. Küresel ölçekte şekillenen yeni toplumsal hareketler, sivil toplum desteklerini de küresel ölçüde karşılamaktadır (Marshall, 1999:662). Yeni toplumsal hareketler, ‘küresel ve yerel bölgeler arasında’ oluşan toplumsal hareketlerin uçurumunu ortadan kaldırmıştır. Toplumsal hareketlerin meydana geldiği yerel bölgedeki olaylar, birbirinden uzak olan mesafelerin ortadan kaldırılmasını sağlamıştır. Bu açıdan yerel kalmış bir toplumsal problem, küreselleşmenin etkisiyle evrensel bir konu haline gelebilmiştir. Küreselleşme olgusu ve olayları toplumsal hareketlerin düşünce biçimlerini de değiştirip, eski toplumsal hareketlerden ayrılmasını sağlamıştır (Aslan, 2016, Çayır, 2016).

Yeni Toplumsal Hareketlerin Kuramsal Yaklaşımları

Eski toplumsal hareketlerin kavramsal ve kuramsal dayanağını oluşturan Marksist teori, yeni toplumsal hareketleri anlamada yetersiz kalmıştır. Eski toplumsal hareketler, burjuva sınıfının işçi sınıfını sömürmesi sonucunda oluşan ezen-ezilen paradigması üzerine kuruludur. Toplumsal eylemlerini gerçekleştiren eski paradigmanın aktörleri, eylemlerini sınıfsal ve siyasal çatışmalara dayalı kuramsal yaklaşımlarla açıklamaktadır. Post modern toplum yapılarının oluşmasıyla birlikte toplumsal çatışmaların sebepleri değişmiş, yerini kimliksel ve kültürel çatışmalara bırakmıştır. Çeşitli kültür, kimlik ve sınıfsal gruplardan oluşan bu aktörler, eylemlerinin hareket biçimlerini de içinde bulduklarının çağın yapısal özelliklerine göre ifade etmiştir.

Toplumsal hareketler ortaya çıktığı andan itibaren genellikle ‘‘kolektif davranışlar’’ üzerinden açıklanmaya çalışılmıştır. Bu açıklamalar eksik ve dar bir alanda kalmıştır. 1960’lı yıllarla birlikte gelişen toplumsal hareketler, kolektif davranışları iki ekol üzerinden açıklamaya çalışmıştır. Amerika’da ortaya çıkan ‘‘Kaynak Mobilizasyonu Teorisi’’ rasyonel kuramlara atıfta bulunurken; Avrupa’da gelişen ‘‘Yeni Toplumsal Hareketler Yaklaşımı’’ kapitalizm ve Marks’ın kuramlarını eleştirerek ortaya çıkmıştır (Yıldırım, 2013: 55). ‘‘Kaynak Mobilizasyonu Teorisi’’ Amerika kökenli, ‘‘Yeni Toplumsal Hareketler Yaklaşımı’’ da Avrupa kökenli yaklaşımları içermektedir.

Kaynak Mobilizasyonu Teorisi

Kaynak mobilizasyonu teorisi, Amerika kökenli bir yaklaşımdır. Yeni toplumsal hareketlerin ‘‘nasıl’’ oluşturulduğuna odaklanarak, araştırmalar yapmaktadır. Kaynak mobilizasyonu teorisi, yeni toplumsal hareketlerin ilk kuramı olarak da bilinmektedir. Bu teori, eski toplumsal hareketlerin ‘‘yapısal gerginlik’’ ve ‘‘irrasyonel eylemlerine’’ tepki olarak doğmuştur. Teori, kaynakları en iyi şekilde ve rasyonel olarak kullanmayı yeğler aynı zamanda hareketin ekonomik ve siyasi yönüne vurgu yaparak aktörlerin nasıl bir yol izleyeceğini de planlamaktadır (Jasper, 2002).

Kaynak mobilizasyonu, kolektif davranışların çatışmacı kuramına dayanmaktadır. Menfaat ve çıkar gruplarının çatışmasını içermektedir. Bu çatışmalar rasyonalist bir perspektif üzerine kuruludur. Hareketler kendiliğinden gelişmekte ve amaçlar ve şikâyetler doğrultusunda ilerlemektedir. Hareketin oluşumu, kaynakların ve fırsatların oluşuma bağlı olarak değişmektedir (Cohen, 1999). Yeni toplumsal hareketleri rasyonel ölçüde tanımlayan kaynak mobilizasyonu kuramcıları Tilly, Gamson, Zald, McCarthy ve Oberschall’dır. Onlara göre, kolektif eylemi meydana getiren aktörler, hareketin stratejik özelliklerini belirlerken bir yanda da hareketin faydalarını öngörebilmektedir. Aynı zamanda kolektif hareketlerin ortaya çıkış sürecini toplumsal huzursuzluk ve gerilimlere bağlamamışlardır. Bu gibi sebepler, eski toplumsal hareketlerin çıkış noktası olarak görülmüş ve eski toplumsal hareketlerin ortaya çıkış sebepleri eleştirilmiştir. Aktörlerin hareket etme biçimlerinde ‘‘dayanışma ağları’’ kurulmuş; ‘‘köksüz ve yalıtılmış bireyler’’in organize olmaları hızlandırılmıştır (Della Porta, Diani, 2020: 20-22).

Yeni Toplumsal Hareketler Yaklaşımı

Yeni toplumsal hareketler yaklaşımı, Avrupa kökenli bir yaklaşımdır. Amaçları eski toplumsal hareketlerin ideolojik temellerini oluşturan Marksist ve Sosyalist ideolojilerin yeniden sorgulanması gerektiği yönündedir. Post endüstriyel dönemlerdeki toplumsal hareketlere odaklanan bu yaklaşım, değişen toplum yapılarının toplumsal mücadeleyi de dönüştürdüğü kanaatindedir. Yeni yaklaşımın en önemli özelliği ‘‘çeşitlilik’’ ve ‘‘farklılık’’ vurgusuyla evrensel konulara değinmesidir. Bunlar küresel ölçüde destek gören kadın hareketleri, çevreci ve eko feminist hareketler, hayvan hakları ve barış hareketleri gibi kolektif birlikteliklerden oluşmaktadır (Işık, 2020).

Tilly (2008), toplumsal hareketleri gerçekleştiren aktörlerin kimliklerini analiz ederken, toplumsal hareketlerin kuramsal özelliklerinden yararlanmaktadır. Örneğin; ‘‘kolektif davranış’’ kuramına göre, toplumsal hareketi gerçekleştiren aktörlerin psikolojik unsurları öz önünde bulundurulmalıdır. Bu hareketi gerçekleştiren aktörlerde şiddet ve panik unsurları fazlaca bulunmaktadır. Dolayısıyla bu gibi olumsuz nitelikler aktörlerin kimlikleri ile özdeşim kurmaktadır (Tilly, 2008). Yeni toplumsal hareketler yaklaşımında ise bireysel ve kolektif kimlikler iç içe geçmektedir. Dolayısıyla yeni toplumsal hareketlerin ‘‘kolektif davranışında’’ şiddet içerikli unsurların bulunmadığı görülmektedir. Yeni toplumsal hareketlerin aktörleri kolektif eylem sırasında şiddetli bir dil yerine, uzlaşmaya dayalı bir iletişim süreci oluşturmaktadır.

Yeni Toplumsal Hareketlerin Teması, Hedefleri, Aktörleri ve Hareket Biçimleri

Küreselleşmeyle birlikte toplumsal yapılar ve toplumsal bilinç değişime uğramıştır. Normatif düzenler değişmiş, toplumsal sorunsallaşmalar farklılaşmıştır. Farklı deneyim biçimleriyle ortaya çıkan hareketler, politize olmuş menfaatler grupları tarafından yürütülmüştür. Yeni toplumsal hareketlerin teması daha çok küresel konulardan oluşmaya başlamıştır. Bunlar; insan hakları, barış hareketleri, kadın hakları, hayvan hakları, ekolojik hareketler, kimliksel çatışmalar, cinsiyet çatışmaları, ırkçılık karşıtı

hareketler, işçi hakları, kent hakları, kapitalizme karşı hareketler, terör karşıtı hareketler, öğrenci hareketleri ve tüketim karşıtı gibi konulardan oluşmaktadır. Bu hareketlerin temel hedefi gerek kendi ülkelerinde gerekse de dünyada barış ve huzur içinde yaşama talebidir. Bunu da tüm canlı yaşamların hakkını koruyarak, yapmayı amaçlamışlardır.

Toplumsal hareketlere katılan aktörler, genellikle kendi bünyesindeki bireylerden oluşmaktadır. Bu katılımı artırmada “toplumsal ağlar” önemli rol üstlenmektedir. Toplumsal ağlar, toplumsal hareketlere katılan bireylerin sayısını artırmakta ve harekete güç kazandırmaktadır. Toplumsal hareketleri gerçekleştiren özne aktörler, kimi zaman mücadelelerini yaygınlaştırmak için toplumsal ağları kullanmaktadır. Bu yolla hareket üzerinden “yoldaşlık duygusu, dayanışma, ortak anlayışlar ve dünya görüşleri” oluşturmaktadır. Eylemcileri ortak mücadelede birleştiren toplumsal ağlar, aktörler arasında “biz” duygusunu pekiştirmektedir. Protestolarla birleşen bu aktörler, “başka yollarla siyaset”in mümkün olduğuna inanmaktadır. Bu kişiler aynı zamanda “meydan okuyucular” olarak ta bilinmektedir. Belli bir politik mücadelede birleşen bu kişiler, mücadelenin politik sürecine ilişkin sempatican kişiler oluşmaktadır (Della Porta, Diani, 2020:161-167).

Yeni toplumsal hareketlerin ele aldıkları konular çeşitli temalardan oluşmaktadır. Örneğin feminist hareketler, yeni toplumsal hareketlerin konularından biridir (Çoban, 2009). Bu gibi toplumsal hareketlerin yaygınlaştırılmasıyla birlikte kadınlar, toplumsal hayatın içerisinde olması gereken haklarını kazanmaya başlamıştır. Bu kazanımlarla birlikte kültür içerisinde toplumsal cinsiyet tartışmaları yeniden açılmakta ve kadın problemlerinin önüne geçilmesi için önlemler alınmaktadır.

Bazı toplumsal hareketlerin hedefleri “uluslararası yayılma” potansiyeline sahiptir. Bu gibi hareketler özellikle yeni toplumsal hareketlerin özelliklerinde mevcuttur. Örneğin 1960’larda başlayan öğrenci hareketleri, 1970’lerdeki feminist hareketler ve 1980’lerdeki barış ve ekoloji hareketleri tüm dünyayı etkisi altına alarak dönüştürme gücüne sahip olmuştur. Bu gibi hareketler sadece başladığı ülkeyi değil, diğer ülkeleri de etkisi altına alarak hareketin küresel ölçüde yayılımını hızlandırmıştır. Bu hızlı yayılım, harekete katılan aktörlerin çeşitliliğini arttırmış ve hareketin heterojen oluşumunu sağlamıştır. Kelebeksel etkiye sahip olan uluslararası yayılma potansiyeli, dünya üzerinde ciddi farkındalıkların yaşanmasına sebep olmuştur. Bu da çözülemeyen ciddi toplumsal problemlerin hızlıca çözülmesine olanak sağlamıştır (Aslan, 2016; Işık, 2020; Tiryaki, 2020). Yeni toplumsal hareketlerin aktörleri, “yeni orta sınıflı” bireylerden oluşmaktadır. Bu kişiler genellikle hizmet sektöründe yer alan bireylerdir. Mesleki pozisyonlarından ötürü entelektüel gruplardan oluşmaktadır. İyi eğitim görmüş, nitelikli, profesyonel ve yönetici konumunda olan kişilerdir. Bu kişiler, toplumsal çatışmaların yaşandığı dönemlerde kendi sınıfına mensup –genellikle orta sınıflı- kişilerle kitlesel harekete geçebilmektedir. Kendi haklarının bilincinde olan bu bireyler, haklarını savunurken öz güven duygusuyla hareket etmekte, aralarında müzakereler yapabilen ve oluşturdukları toplumsal harekete eleştirel ve sorgulayıcı bakabilen topluluklardan oluşmaktadır. Yeni toplumsal hareketlerin aktörleri; marjinal ve dezavantajlı gruplar, ötekileştirilenler, nefret suçuna maruz kalanlar, kamuoyunda görünür olmayanlar, azınlıklar, farklı etnik gruplar ve farklı dini inanca sahip olan toplumsal gruplardan oluşmaktadır (Tiryaki, 2020).

Yeni toplumsal hareketlerin aktör çeşitliliği, yenedünyanın yeni yaşam tarzlarından oluşan bireyleri kapsamaktadır. Yeni yaşam tarzlarının çeşitlenmesi ve farklılaşmanın gittikçe artmaya başlaması, aktörlerin kimliksel özelliklerinde yaşanan “sorunsallaşmalar”ı dönüşüme uğratmıştır. Artık eski toplumsal hareketlerin sınıfsal paradigmaları kırılmış, ideolojilerde çeşitlenmeler artmış ve küreselleşmenin etkileri bireylerin yaşam şekillerini değiştirmiştir. (Della Porta, Diani, 2020:69).

Toplumsal hareketlerin aktörleri, eylemlerini geniş kitlelere duyurabilmek için medya organlarına her zaman ihtiyaç duymuştur. Amaçları medya organları üzerinden hareketlerinin meşru olmasını sağlamaktır; meşrulaştırma, hareketin kamusal gündemde yer almasını olanaklı kılmıştır. (Castells, 2006; Işık, 2020; Tiryaki, 2020). Toplumsal hareketleri gerçekleştiren bireyler, çeşitli sosyal ve kültürel etkinlikler de düzenlemektedir. Örneğin; müzik festivalleri, dans, kitap okuma günleri, ortak beğeni toplulukları, kafe toplantıları, sinema ve tiyatro gösterileri bunlara örnek teşkil etmektedir. Bu gibi

hareketler toplumsal hareketin kültür içerisinde görünür olmasını sağlamaktadır. (Della Porta, Diani, 2020:163-184). Süslü Kadınlar Bisiklet Turu da yeni toplumsal hareketlerin tüm bu argümanlarını kapsamaktadır. Ülkemizde başlayarak kısa zamanda uluslararası bir boyut kazanan ve giderek tüm dünyaya yayılan geniş katılımlı bir harekete evrilmektedir.

Feminist Teori ve Feminist Toplumsal Hareketler

“Feminizm cinsiyetçiliği, cinsiyetçi sömürüyü ve baskıyı sona erdirmeye çalışan bir harekettir.” (Hooks, 2017: 9). Feminizm kavramı, ortaya çıktığı ilk günden beri cinsiyetçi sömürüye karşın toplumsal cinsiyet eşitliğini savunmaktadır. Ayrıca feminizm kavramı, içinde bulunduğu toplumsal problemler doğrultusunda feminizmle ilişkilendirilerek feminist teorinin çeşitlenmesini sağlamıştır. Tarihsel süreç içinde liberal feminizm hareketi ile başlayan feminist hareketler ve kuramlar günümüze dek farklı yaklaşımlarla birlikte ele alınmıştır. Bu çalışma kapsamında irdelenen “Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” etkinliği liberal, kültürel, varoluşçu, kemalist ve eko feminist kuramları içinde barındıran bir hareket olarak karşımıza çıkmaktadır.

Liberal Feminizm

Liberal feminizm, 19. yüzyılda gelişen ve kadın hareketlerinin “ilk dalgası” olarak bilinen bir teoridir. Liberal feminizmde ele alınan temel konular; kadın ve erkek cinsinin “aynı/eşit” haklara sahip olması, oy kullanma hakkı, eğitimde fırsat eşitliği, mülk edinme hakkı, özel/kamusal alan, özgürlük, doğal haklar, bireysellik, rasyonalite, eşitlik/adalet, akıl/duygu ikilemi, kadının bireysel yaşamı ve kendini gerçekleştirme problemiği, ev/yuva/domestik alan, iyi eş/anne olma misyonu, ahlak/din, liberalizm ve aydınlanma gibi argümanlardan oluşmaktadır (Donovan, 2019).

Liberal feminizmin ana temelleri, 3 Ocak 1792’de Marry Wollstonecraft tarafından kaleme alınan “Vindication of the Rights of Women (Kadın Haklarının Savunması, 1792)” adlı metinde geçmektedir. Bu metin, ilk feminist metin olarak literatürde yer almaktadır. Wollstonecraft, bu metinde kadınlar ve erkeklerin insan olmasından ötürü eşit haklara sahip olması gerektiğini savunmakta ve kadınların kendi hayatlarını tayin edebilmesi için her türlü fırsat eşitliğinin olması gerektiğini belirtmektedir. Wollstonecraft, bu gibi fırsat eşitliklerinin oluşması sonucunda “cinsiyet ayrımının” da ortadan kalkacağını düşünmektedir. Marry Wollstonecraft ile benzer argümanları savunan John Stuart Mill ve Harriet Taylor, “Kadınların Tebaalaştırılması, 1869” adlı eserlerinde de aynı vurguyu yapmaktadır. Onlara göre, toplum mantıklı bir şekilde organize olursa cinsiyet ayrımcılığı ortadan kalkabilmekte ve “doğum tesadüfleri”nin cinsiyetler üzerinden ayrımcılığa yol açmasının önlenmesi için kadınlarında erkekler gibi aynı haklara sahip olması gerektiğini belirtmektedir (Andrew, 2013: 245).

Liberal feminizmin “reformist” bir özelliği vardır. Dönemin öncü feminist kadınları, erkek egemen toplum yapısına meydan okumak yerine, kadınlarla erkelerin toplumsal yaşamın içerisinde “eşit” olmasını talep etmişlerdir. Bu dönemin kadınları, kamusal yaşama dâhil olmak isterken özel ve kamusal alan ayrımının ortadan kaldırılmasıyla pek ilgilenmemişlerdir. Onlara göre, toplumsal değişim ya da reform şarttır; bu reform kamusal alanda geçerli olan eğitim, iş yaşamına katılım ve seçme hakkı gibi taleplerden oluşmaktadır. Liberal feministler, kamusal yaşamın problemleri ile ilgilenirken, özel alanın sömürsünü doğal kabul etmekte ve özel alandaki işlerin kadının asli görevi olarak görmektedirler (Altınbaş, 2010).

Kültürel Feminizm: “Kültürün Dişileştirilmesi”

Kültürel feminizm, 19. ve 21. yüzyıl arasında gelişen feminist bir teoridir. 19. yüzyıldaki argümanları, aydınlanmacı liberal feminizme hem eleştiri hem de eksiklerini doldurma üzerine kuruludur. 21. yüzyılda ise, çağın temel problemlerine odaklanarak geliştirilmiştir. Kültürel feministlerin genel olarak ele aldığı konular; kültürel değerler, din, yuva, evlilik, çocuk yetiştirme, soy gücü, enerji/uyum, akıl/aşk, güç/güzellik, özgüven, ahlak, kadın ve erkekler arasındaki farklılığa odaklanma, kültürün erilliği/dişilliği problemiği, kadınlık/kadınsılık değerler, anaerkil toplum özelliği barışseverlik, iş birliği, farklılık vurgusu, şiddetsiz birliktelik, cinslerin kamusal yaşamdaki uyumu üzerinedir (Donovan, 2019).

Kültürel feministlerin ilk kabul edilen eseri Magaret Fuller tarafından yazılan “Woman in the Nineteenth Century, (19. Yüzyılda Kadın, 1845)” dır (Donovan, 2019: 75). Bu eserle birlikte kültürel feminist geleneği başlatılmış olmaktadır. Bu gelenek, “duygusal/sezgisel” özelliği referans alarak, organik dünya görüşünü savunmaktadır. Fuller ise, “Kadın” adlı eserinde kadınlar için şöyle der: “Onlara çok uzun bir süre kendi içlerinden gelen yasaları değil, dışından dayatılan kuralları öğrenmeleri gerektiği öğretilmiştir.” Fuller, bu ifade ile aynı zamanda kadının özgürleşmesini ve öz güven kazanmasını da ifade etmektedir (Sevim, 2005: 62).

Magaret Fuller aynı zamanda “özgüven” kavramı üzerinden kadınların kendini gerçekleştirebilme potansiyelini açıklamaya çalışmıştır. Ona göre, toplumsal öğretilerle şekillenen cinsler, kendi benliklerinin toplumsal olarak sunumu da bu öğretiler doğrultusunda şekillendirmektedir. Dışarıdan dayatılan kurallar, kadınların kendilerini gerçekleştirmesini engellemektedir. Toplumsallaşma sürecindeki tüm kuralların ortadan kaldırılmasıyla birlikte kadınlar kendi başına ayakta durmayı öğrenmeye başlayacaktır. Bu ifadeleri daha da açmaya çalışan Fuller, kadınların bireysel olarak değil, hep birlikte kendilerini gerçekleştirmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Hep birlikte kendini keşfetmeye başlayan kadınlar, hakikatlerini de öğrenmeye başlamış olacaktır. Fuller, kadınların aynı zamanda “elektrikli doğaları”nın da olduğu vurgulamaktadır. Ona göre, kadınlar, erkeklere oranlara sezgileri güçlü varlıklardır (Özsöz, 2008: 53-54).

Eko-feminizm

Eko feminizm, 1970’li yıllarda ekoloji ve feminizm arasında ilişki kurarak, doğanın ve kadının kesişimsellik noktasında ezildiğine vurgu yapmaya çalışan feminist bir teoridir. Eko feminizm temel argümanını ekoloji üzerinden kurarken aynı zamanda doğadaki tüm canlı türlerinin de birbiriyle etkileşimde olduğunu savunmaktadır. Eko feminizm tüm canlıların sevgi, barış ve farklılıklarla bir arada yaşaması gerektiğini belirtmektedir. Eko feministlerin ele aldığı temel konular; ekoloji, ekolojik kriz, kadın problemleri, kadın sağlığı, yaşanabilir çevre, cinsiyetçi sömürü, çifte sömürü, doğanın ve kadının itaatkarlaştırılması, doğanın ve kadının kutsanması, doğa ve kadının bütünleştirilmesi, doğanın ve kadının araçsallaştırılması, doğal kaynakların sömürüsü ve çevre sorunu gibi konulardan oluşmaktadır (Ferry, 2000:161-162).

Eko feminizme yönelik farklı yaklaşımlar da bulunmaktadır. Feminist teorinin içerisinde yer alan “liberal feminist” argümanlarda eko feminizme yönelik yorumlar geliştirmiştir. Liberal eko feministlere göre, toplumsal yaşamının içerisindeki temel çevre sorunlarını kimyasal atıklar, doğal kaynakların yanlış kullanımı ve ilaç sanayisi oluşturmaktadır. Liberal eko feministlere göre, kadınlar da erkekler gibi eşit eğitim hakkından yararlanırsa çevreyi iyileştirecek politikaların artacağı düşünülmektedir (Araz, 2014).

Eko feminizme yönelik farklı yaklaşımlardan bir diğeri ise “kültürel eko feminizm”dir. Kültürel feminist teori, kadın ve erkek arasındaki ontolojik farklılıklara değinerek, kadın ve doğanın ortak yönlerini bulmaya çalışmıştır. Bu ontolojik farklılıklar kadının üremedeki rolüne bakılarak yapılmıştır. Bunlar; doğum süreci, adet dönemi, çocuk bakımı ve büyütümü gibi örneklerdir; dolayısıyla kadın vücudunun can verme özelliğinden yararlanılmıştır. Kültürel feministler, kadının doğaya uyumu, barışseverliği, dayanışma ve koruyuculuğuna atıfta bulunmakta, kadın ve doğa arasında bir benzeşim kurmaktadır (Donovan, 2019).

Varoluşçu Feminizm

Varoluşçu feminizm, çağdaş feminist teorinin kuramlarından biridir. Bu kuramın temel argümanlarını ve bu alana ilişkin düşüncelerini belirten en önemli isim Simone de Beauvoir olmuştur. Beauvoir “İkinci Cins” adlı kitabında kadını “kendi başına bir varlık” olarak tanımlamak yerine “kendi için bir varlık” olarak tanımlayarak varoluşsal felsefenin temellerini kurmuştur (Sevim, 2005: 72). Beauvoir’ın varoluşçu feminist felsefeye katkısı, kadın problemlerine ilişkin konuları kültürel ve politik olarak değerlendirmesinden kaynaklıdır. Ona göre, ataerkil kültürel değerlerde kadın, erkeğin tanımlanmasına

göre tasvir edilmektedir. Böyle bir tanımlama da erkek, “özne/mutlak”; kadın ise, “öteki” konumdadır. Kadının öteki konumda olması, onun baskılandığının da kanıtıdır (Donovan, 2019: 232-234).

Kendi potansiyelini gerçekleştiremeyen kadınlar, “nesne” konumunda yer almaya başlamıştır. Nesneleştirme, kadının özgürlükten yoksun olduğunu ve ahlaki bir yaşam biçiminin olmadığını da göstermektedir. Beauvoir, kadınların bu kötü yazgıdan kurtuluşunu kadınların işbirliği ile mümkün olacağına inanmaktadır. Bunun da feminist kadınların dayanışmacı ruhu ile olacağını belirtmektedir. Böylece bu dayanışma sağlandığı takdirde kadınlar “özne” olarak kendini gerçekleştirebilecek ve özgürlüğe doğru yol almaya başlayacaktır. Kadınların kolektif varlığı, feminist bilinci de yükseltecektir. Beauvoir’un “kendini gerçekleştirme” argümanı, liberal feministlerin görüşünü de desteklemektedir. Birinci dalga ve liberal feminizm içerisinde yer alan Wollstonecraft da aynı görüşleri desteklemektedir.

Kemalist Feminizm: “Laik Feminizm”

Kemalist feminizm Cumhuriyet döneminin modernleşme olgusuna ve o dönemin kadın problemlerine dayanmaktadır. Modernleşme ile birlikte feminizm ve modernleşme olgusu yan yana tartışılmış, modernliğin getirdiği bilim, laikleşme, ulus ve bireycilik gibi kavramlar kadın olgusu ile birlikte kullanılmaya başlanmıştır. Bu dönemin en çok tartışılan konuları; Batılılaşma, modernleşme, laiklik, muhafazakârlık, sekürüleşme, cinsellik, cinselliğin bastırılması, kadının denetim altına alınması, kadının meslek sahibi olması, kamusal yaşamda kadınlar, bireysellik ve toplumsal ahlak gibi konulardan oluşmaktadır.

Durakbaşa, Kemalist kadın imgesinin çoklu kadın kimliğini temsil ettiğini düşünmektedir. Örneğin; Kemalist kadın imgesi, eğitilmiş ve iş yerinde son derece disiplinli, sosyal dernekler ve platformlar içerisinde örgütçü, ev içi sorumluklarını yerine getiren, iyi bir eş, iyi bir anne, kutlamalarda ve partilerde yer alan kişidir (Durakbaşa, 1998). Durakbaşa’nın ifadelerini destekler nitelikte yorumlamada bulunan Kadioğlu’na göre, Kemalist kadın imgesi, moderniteyi temsil eden, Avrupalı yaşamaya çalışan, bir yandan laik bir yandan da muhafazakârlığını korumaya çalışan ve ulusal birlik ve bağımsızlığına değer veren kadınlardan oluşmaktadır. Ancak kadınlar her ne kadar kamusal yaşama çıkmış olsalar da geleneksel annelik misyonundan vazgeçmeyecektir çünkü Cumhuriyeti koruyacak ve yeni nesiller yetiştirecek olan annelerdir. Annelerin yegâne görevi, topluma ulusalcı ve vatansever çocuklar kazandırmaktır. Modernleşme olgusuyla birlikte Batılılaşmaya çalıştırılan kadınlar, “Anadolu kadın” tasvirinden de uzaklaştırılmak istenmemektedir (Kadioğlu, 1999).

Süslü Kadınlar Bisiklet turu etkinliklerine yönelik haberleri gerek içerik ve gerekse de söylem analizi ile irdelendiğinde yukarıda sözü edilen feminist hareketlerden beslendiği ve bu feminist olguların argümanlarını yansıttığı görülmüştür. Her bir feminist hareketin kendine özgü temel özellikleri, haber içeriklerinde ve hatta yayımlanan fotoğraflardaki izdüşümleri bulgular ve tartışma bölümünde detaylı bir şekilde yorumlanmıştır.

Medya ve Toplumsal Hareketler

Medya ve toplumsal hareketler birbirine karşılıklı olarak bağlıdır, medya toplumsal hareketlere yeni üyeler kazandırmakta ve bu yeni üyelerin toplumsal hareketlerde aktif bir şekilde yer almasını sağlamaktadır. Medya, toplumsal hareketleri gerçekleştiren aktörlere ortak bir kimlik kazandırarak aktörlerin kolektif hareket etmesini sağlayıp biz duygusunu güçlendirmekte ve aktörlere aidiyet duygusunu aşmaktadır. Toplumsal hareketler medyayı kullanarak geniş bir iletişim ağına sahip olabilmektedir. Medyanın etkisi ile toplumsal hareketler toplumun önderleri ya da ün sahibi kişilerinden destek alabilmektedir. Medya, toplumsal hareketlerin toplumda görünür olmasını sağlamakta, haberlerin önem derecesine göre sıralamasını yapmakta, toplumsal hareketleri haberleştirirken çerçeveleme tekniklerini kullanmakta, diğer insanlara ulaştırılmasını sağlamakta, destek bağlantılarını güçlendirmekte, bağlantı referanslarını artırmakta, hareketin sempati kazanımı artırmakta ve kimi zamanda hareketin negatif unsurlarını görünür kılmaktadır (Tiryaki, 2020: 87-99).

Günümüz çağının bireyleri dijitalleşmenin etkisi ile gündelik yaşamda ortaya çıkan herhangi bir toplumsal problemleri dijitalleşmenin etkisiyle sanal platformlara taşıyabilmekte ve bu mecralarda tartışma konuları oluşturabilmektedir. Böyle bireyler, bu mecraları kullanarak kendilerine hem bir sosyal kimlik hem de siyasi bir kimlik kazandırabilmektedir. Böylece toplumsal hareketlerin aktörleri ‘hibrit medya’ ortamları yaratarak seslerinin geniş ölçüde yayılımını hızlandırmıştır (Işık, 2020: 32).

Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışma, 2013 yılında İzmir’de “Dünya Otomobilsiz Kentler Günü” ne dikkat çekmek için organize edilen “Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” etkinliklerine ilişkin medyadaki temsil edilme biçimini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın kapsamında yeni toplumsal hareketlerin öğelerini belirleyen Claus Offe’nin (1999) argümanları kaynak olarak baz alınmıştır. Offe bu öğeleri “tema, aktör, değerler ve hareket biçimi” olarak kategorize etmiştir. Bu bağlamda çalışmaya konu olan Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’nun medyadaki temsilinde; yeni toplumsal hareketlerin temel konuları, aktör çeşitliliği, çeşitliliğin nasıl oluştuğu, değerler olgusunda kimliklerin nasıl inşa edildiği, hareket biçimlerinde ise küreselleşmenin etkisiyle oluşan sosyal mecraların, kamusal alanların kullanım biçimleri sorgulanmıştır.

Araştırma çerçevesinde Süslü Kadınlar Bisiklet Turu etkinliğine ilişkin olarak medyada temsil edilen farklı ideolojik ve mülkiyet yapıları bağlamında seçilen ana akım ve alternatif medya temsillerinin örneğini Bianet.org, Cumhuriyet, Hürriyet, Yeni Şafak, Sözcü ve Sabah Gazeteleri oluşturmaktadır. Çalışmanın inceleme odağına dâhil edilen medya organları arasında Bianet.org alternatif medyayı temsilen, Cumhuriyet ve Sözcü gazeteleri politik olarak sol görüşü temsilen, Hürriyet ve Sabah gazeteleri ana akımı temsilen Yeni Şafak gazetesi ise sağ görüşü temsilen yayın yapan gazeteler olarak örnekleme oluşturmaktadır.

Analiz Yöntemi

Bu çalışma ile feminist yeni toplumsal hareketler içerisinde yer alan Süslü Kadınlar Bisiklet Turu etkinliklerinin ana akım ve alternatif medya kategorisinde yer alan gazetelerin haberleri içerik ve söylem analizi ile incelenmiştir. Araştırmada nicel verilere ulaşabilmek için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemi ile araştırmaya dâhil olan haber metinlerinin tarihsel aralıkları, haberin sunum şekli, düzenlenme biçimi, fotoğraf kullanımı, haberde yer alan aktörler, haberin niteliği, iletişim yönü, haberin kapsadığı temel konular ve alt konular sayısal veriler ve yüzdelerle ölçülüp analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında örnekleme oluşturan gazetelerin haber portallarında 2013-2020 yılları arasında Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’na ilişkin olarak 127 haberin içerik çözümlemesi yapılmıştır.

Araştırmada nitel verilere ulaşmak için Teun A. Van Dijk’ın eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Harekete ilişkin örnekleme oluşturan her bir haber portalında yayınlanan toplamda 6 haber Söylem analizi ile irdelenmiştir. Söylem analizinde, ideolojik tutumun haber söylemi ile desteklenip desteklenmediği sorunsalı makro ve mikro yapılar çerçevesinde ortaya konulmuştur. Haberin makro yapı incelemesinde, “başlık”, “alt başlık”, “haber girişleri”, “ana olay ve sonuç biçimi” ve “ardalan bilgisi”; mikro yapı incelemesinde ise, “kelime seçimi” ve “haber retorik” ele alınmıştır. Ayrıca incelenen haber metinlerinin dil ve görsel yapıları analiz edilmiştir. Haber metinlerinin ideolojik dil yapıları, haberleri oluşturan yayın portallarının ideolojik ve hegemonik kodlamasını da deşifre etmektedir. Söylem analizi gerçekleştirilen Süslü Kadınlar Bisiklet Turu etkinliklerinin haber metinlerindeki güç ilişkisi, haber metinlerinin anlam ve üretim içerikleri, hareketin ideolojisi ve kültürel yapısı, haber söylemi, habere konu olan aktörlerin söylemi, habere konu olan temaların içerik ve söylem özellikleri çözümlenmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde ilk olarak araştırmanın içerik analizinden elde edilen bulgular, daha sonra ise söylem analizinden elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Çalışma kapsamında; haber portallarında 2013-2020 yılları arasında Bianet.org 5, Cumhuriyet 3, Hürriyet 73, Yeni Şafak 1, Sözcü 14 ve Sabah 31 olmak üzere toplamda 127 habere ulaşılmıştır.

Yeni toplumsal hareketlerin oluşum sürecinde yer alan dans, müzik, eğlence ve festival temsilleri Süslü Kadınlar Bisiklet Turu içerisinde de yer almasından dolayı medyanın dikkatini çekmiştir. Etkinliğin ilk başladığı yıllarda medyada yer edinmesi oldukça azdır. Bunun sebebi olarak aynı tarihler içerisinde İstanbul'da başlayan Gezi Parkı olaylarının etkisi olduğu düşünülmektedir. Ancak 2016 yılından sonra hareketin medyada yer alma sıklığı artmaya başlamıştır

İçerik Analizi

Haberin sunum şekli haber, köşe yazısı, röportaj, haber-röportaj ve araştırma-inceleme olarak kategorize edilmiştir. Tüm haber portallarında ‘haber’ kategorisi sunum şekli 122 haberle birinci sırada yer alırken, ‘köşe yazısı’ kategorisinde 2 yazı yer almaktadır. ‘Köşe yazısı’ kategorisine sadece Hürriyet %1,3 ve Sabah %3,3 oranında yer verirken; ‘haber-röportaj’ kategorisine sadece Hürriyet 3 haber ile %4,2 oranında yer vermiştir. Bunun dışında hiçbir haber portalının ‘röportaj’ ve ‘araştırma-inceleme’ kategorisine yer vermediği saptanmıştır. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu, tüm haber portallarında ‘haber’ kategorisinde sunulmuştur. Etkinlik haberlerine sıklıkla yer veren haber portalının Hürriyet gazetesi olduğu saptanmıştır. Çevreci ve kadın hareketi olarak kendini tanımlayan etkinliği, Hürriyet haber portalında magazinsel unsurlarla ön plana çıkmaktadır. Türkiye’yi ve dünyayı etkisi altına alan bu hareket, Hürriyet’te hafta sonu ekleri, kelebek özel ekleri, gündem haber, hayat haber, kadın haber, magazinsel haber ve yerel haber kategorilerinde sunulmuştur.

Tablo 1. ‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’ Hareketi Haberlerinin Düzenleme Biçimi

DÜZENLEME BİÇİMİ	Bianet		Cumhuriyet		Hürriyet		Yeni Şafak		Sözcü		Sabah	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Araştırma haber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Derleme haber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tematik haber	1	20,0	-	-	4	5,4	-	-	1	7,1	4	12,9
Bilgi haber	1	20,0	1	33,3	7	9,6	-	-	1	7,1	-	-
Olay haber	3	60,0	2	66,6	33	45,3	1	100	10	71,6	7	22,6
Öykü haber	-	-	-	-	26	35,6	-	-	1	7,1	16	51,6
Yorum	-	-	-	-	3	4,1	-	-	1	7,1	4	12,9
TOPLAM	5	100	3	100	73	100	1	100	14	100	31	100

Haberin düzenleme biçimi incelendiğinde, tüm haber portallarında dağılımı en fazla olan haber düzenleme biçimi ‘olay haber’ (56 haber), ikincisi ise ‘öykü haber’ dir (43 haber). En az oran dağılımının olduğu kategoriler ‘tematik haber’, ‘bilgi haber’ ve ‘yorum haber’ iken; hiçbir haber portallarında yer almayan kategori ise, ‘araştırma haber’ ve ‘derleme haber’ dir.

Haber portallarında yeni toplumsal hareketlerin özelliklerinden biri olan festival sunumları, bu etkinlikte de ‘olay haber’ kategorisinde fazlaca yer edinmiştir. Özellikle her yıl Eylül ayında ve Türkiye’nin çeşitli şehirlerinde gerçekleştirilen hareket, yerel medyanın da dikkatini çekmiş ve yerel basında sıcak haber olarak sunulmuştur. ‘Öykü haber’ kategorisinde ise sadece Hürriyet, Sözcü ve Sabah gazeteleri haber metinlerini düzenlemiştir. Öykü haberde hikâyeleştirilmeye çalışılan haber metni, Süslü Kadınlar’ın imaj algısını magazinsel bir üslupla aktardığı ortaya çıkmıştır. ‘Tematik haber’ kategorisinde Türkiye’deki ve dünyadaki etkinlikler iç içe olarak, aynı haberde birlikte sunulmuştur; ayrıca tematik konular içerisinde bisiklet kazaları, kadın cinayetleri ve kamusal yaşamda kadın konulu temalar yer almaktadır. ‘Araştırma’ ve ‘derleme’ haber kategorisinde hiç haber metni düzenlenmediği ortaya çıkmıştır.

Haber destekleyen görsel materyallerin kullanım şekline göre dağılımında; ‘fotoğraf’ kategorisi tüm haber portallarında %100 oranında kullanılmıştır. Etkinliğin fotoğraflar ile temsiliyet biçimi ise şu şekildedir:

Görsel 1. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu İzmir Etkinliği (Bianet.org – 15.09.2015)

Bianet.org'un yayınladığı bu fotoğraf karesinin haber metninde etkinliğin toplumsal cinsiyet eşitliği için barış çağrısında bulunduğu aktarılmıştır. Bu bağlamda haberin görsel sunumu ile haber metni arasında uygunluk bulunmaktadır. Özellikle ön sahalarda yer alan beyaz elbiseli kadınların giyim tarzı ile renkli, çiçekli ve abartılı görsellerin toplumsal barışı simgelemede araç olduğu düşünülmektedir. Yeni toplumsal hareketlerin lidersiz, hiyerarşisiz, merkezsisz, şiddetsiz ve siyasi partilerden uzak örgütlenmesi bu görsel ile aktarılmaktadır.

Görsel 2. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu İzmir Etkinliği (Cumhuriyet – 25.07.2019)

Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan bu fotoğrafın haber metninde ise kadınların kamusal yaşamda özgürce yer almasının simgesi bisiklet metaforu ile aktarılmıştır. Bisikletin erkek egemen toplumda erkek ile özdeşleştirilmesine karşı çıkan kadınlar, kadınların kamusal alanlarda özgürce yer almasını savunmuşlardır. Yeni toplumsal hareketlerin aktör çeşitliliğine atıfta bulunan haber metninde kadınların 'esnaf, ev hanımı, göçmen kadın, engelli kadın, doktor ve belediye başkanı' oldukları belirtilmiştir. Kadın temsillerin fazla olduğu bu harekette erkeklerde arka saflarda yer almaktadır. Görselde de görüldüğü üzere erkek katılımcılar, sportif kıyafetleriyle harekete eşlik etmektedir. Görselde Süslü Kadınlar Bisiklet Turu'na katılanlar arasında anneler ve çocukların olduğu da görülmektedir. Bu da hareketin aile kurumunu da temsil ettiğini göstermektedir.

Görsel 3. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu Marmaris Etkinliği (Hürriyet – 25.09.2016)

Hürriyet haber portalı tarafından yayınlanan fotoğrafta etkinliğe katılanların Atatürk Anıtı önünde toplandıkları dikkat çekici bir unsurdur. Görselde de görüldüğü üzere kamusal alan vurgusu ve toplanma yeri belirtilmiştir. Fotoğrafın haber metninde sürdürülebilir ulaşım yollarının yaygınlaştırılması ve şiddetsiz toplumun önerileri aktarılmaktadır. Ayrıca bu görselde ulusalcı ve kültürel motifler hâkimdir; Atatürk anıtı, Türk bayrakları ve Türk bayraklı balonlar buna örnektir. Kadınlar ve çocukların beyaz ve kırmızı renkli kıyafetler tercih etmesi de buna örnek teşkil etmektedir. Görselin aktör çeşitliliğinde aile kurumu (anne-çocuk katılımcı) dikkat çekmektedir. Ayrıca haber metninde katılımcılar anne ve çocuklardan oluştuğu için etkinliğin polis tarafından denetlendiği aktarılmıştır.

Görsel 4. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu Antalya Etkinliği (Sabah – 24.09.2019)

Sabah haber portalı tarafından yayınlanan bu fotoğrafın başlığında etkinliğin farkındalık hareketi olduğu belirtilmektedir. Bu açıdan haber metni ile görsel arasında uygunluk bulunmaktadır. Sabah gazetesinin yayınladığı görsel incelendiğinde görselde farklılıklarıyla ön plana çıkan kadın katılımcıların olduğu görülmektedir. Görselde Süperman kıyafeti giyen kadın, bir çizgi film karakteri olan ve insan dışı özellikleri bulunan erkek kahraman Süperman ile özdeşim kurmaktadır. Süperman kıyafetinin metafor olarak kullanılması, kadın hareketinin kurtuluşu olarak da yorumlanabilir. Feminist yeni toplumsal hareketlerin aktörleri, toplumsal yaşamda ikon haline gelen kahramanlarla kendini özdeşleştirmekte ve bu yolla toplumsal hafızayı yeniden şekillendirmektedir.

Görselde çeşitli kalabalık gruplarında olduğu görülmektedir. Erkek ve kadın katılımcılardan oluşan bu harekette erkek katılımcıların sportif kıyafetleriyle ön planda olduğu görülmektedir. Bu fotoğrafın diğer fotoğraflardan farkı iki güzel ve genç kadına odaklanmış olmasıdır. Diğer fotoğraflarda eylemcilerin genel kalabalık görsellerine yer verilirken bu fotoğrafta iki güzel ve genç kadın kalabalıktan yalıtılarak ön plana çıkartılmıştır. Bu durum ana akım medyanın genel tavrı olarak da görülebilir. Genç ve güzel kadının fotoğraflar aracılığıyla gazete haber içeriklerinde vitrine çıkartılması asıl konunun verilmesi istenilen mesajına ket vurmaktadır.

Görsel 5. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu Edirne Etkinliği (Sözcü – 12.09.2017)

Sözcü haber portalı tarafından yayınlanan fotoğrafta kadınlar Edirne Atatürk Anıtında toplanmıştır. Bu görsel, diğer görsellere göre tam anlamıyla Süslü Kadınlar Bisiklet Turu etkinliğinin kimliğini yansıtmamaktadır. Etkinliğin imaj tasvirinde abartılı çiçekler, giysiler, makyajlar, balonlar ve şapkalar bulunmaktadır. Lakin bu görselde kadınlar sportif kıyafetleriyle (tayt, kot pantolon, spor ayakkabı ve bisiklet kasketleri) ön plana çıkmaktadır. Ayrıca katılımcıların yaş aralıklarında çeşitlilik bulunmaktadır. Ancak fotoğraf geniş açıyla çekilmediği için aktörlerin çeşitliliği de tam anlamıyla yansıtılmamıştır.

Görsel 6. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu İzmir Konak Meydanı Etkinliği (Yeni Şafak – 12.09.2017)

Yeni Şafak haber portalı tarafından yayınlanan fotoğrafta görselin önünde (kırmızı bluzlu) Süslü Kadınlar Bisiklet Turu etkinliğinin kurucusu bulunmaktadır. Bu görsel diğer fotoğraflara göre, etkinliği tam yansıtmamaktadır; bunun sebebi, fotoğrafın etkinliğin tamamının fotoğrafta aktarılmasıdır. Süslü kadınların imaj ve tasvirini yansıtan fotoğraf, katılımcıların çeşitliliğini göz ardı etmiştir. Bunun dışında diğer tüm haber portallarında renkli elbiseleri ile aktarılan etkinlik kurucusu, sadece bu gazetede pantolonlu kıyafeti ile ön plana çıkmıştır

Tablo 2. “Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” Hareketi Haberlerinde Yer Alan Aktörler *

AKTÖRLER	Bianet		Cumhuriyet		Hürriyet		Yeni Şafak		Sözcü		Sabah	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Valilik	-	-	-	-	2	0,5	-	-	-	-	-	-
Büyükelçi	-	-	-	-	1	0,2	-	-	-	-	-	-
Belediye Başkanı	1	5,3	-	-	5	1,4	-	-	-	-	1	1,0
Emniyet yetkilisi ve polis	-	-	-	-	14	4,1	-	-	4	5,6	3	3,0
Avukat	-	-	-	-	1	0,2	-	-	1	1,4	-	-
Bilim insanı	-	-	-	-	1	0,2	-	-	-	-	-	-
Etkinliğin kurucusu	3	15,7	3	27,3	36	10,7	1	33,3	5	7,0	13	13,3
Etkinlik temsilcileri	-	-	-	-	55	18,3	-	-	13	18,4	15	15,2
Süslü Kadınlar	5	26,3	3	27,3	73	21,4	1	33,3	14	19,8	31	31,4
Gönüllü ve bağımsız katılımcı kadınlar	5	26,3	2	18,2	73	21,4	1	33,3	14	19,8	23	23,2
Erkek katılımcı	-	-	-	-	16	4,7	-	-	8	11,2	5	5,0
Çocuk Katılımcı	-	-	-	-	14	4,1	-	-	3	4,2	3	3,0
Üniversite öğrencileri	-	-	-	-	2	0,5	-	-	-	-	-	-
Vakıf, Dernek, Kulüp, STK temsilcileri ve aktivistleri	1	5,3	2	18,2	8	2,3	-	-	2	2,8	1	1,0
Bisiklet toplulukları	1	5,3	-	-	11	3,2	-	-	-	-	-	-
Dijital aktivistler	-	-	-	-	14	4,1	-	-	3	4,2	1	1,0
Sanatçılar	1	5,3	-	-	3	0,8	-	-	-	-	-	-
Medya Mensupları	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Türk Patent Endüstrisi	-	-	-	-	3	0,8	-	-	1	1,4	-	-
Diğer	2	10,5	1	9,0	4	1,9	-	-	3	4,2	3	3,0
TOPLAM	19	100	11	100	336	100	3	100	71	100	99	100

* örneklem içindeki gazetelerde yer alan haber sayısı toplamda 127 olmasına rağmen haber içeriğindeki aktörler birden fazla yer aldığı için bu tablo özelinde toplam sayıları haber sayılarından farklı bir şekilde elde edilmiştir.

Haberde ismi geçen, açıklamaları ile habere konu olan ya da bizzat habere kaynaklık eden aktör dağılımı ele alındığında; “Süslü Kadınlar” kategorisi tüm haber portallarında %100 oranında yer almaktadır. “Gönüllü ve bağımsız katılımcı kadınlar” kategorisi ikinci, “etkinlik kurucusu” üçüncü, “etkinlik temsilcileri” dördüncü sırada yer almaktadır. Diğer aktör dağılımlarında ise, haber portallarının yayın politikasına göre farklılık göstermektedir.

“Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” hareketi haberlerinde yer alan aktörler tablosu incelendiğinde tüm alt kategorilere yer veren tek haber portalı Hürriyet’tir. Bu aktörler, açıklamaları, destekleri, eleştirileri, protestoları ve ifadeleri ile haber metinlerinde genişçe yer almaktadır. Ayrıca hareketin politik olmaması, şiddetten beslenmemesi eğlence ve festival ile temsil edilmesi Hürriyet gazetesinde etkinliğin magazin boyutta ele alındığının bir göstergesidir. Diğer haber portallarının aktör dağılımı da

yayınladıkları haber sayısının oranına göre değiştiği gözlenmemiştir. Hürriyet haber portalında olduğu gibi diğer yayın portallarında da aktör çeşitliliği yansıtılmaya çalışılmıştır.

Tablo 3. ‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’’ Hareketi Haberinin Niteliği

HABER NİTELİĞİ	Bianet		Cumhuriyet		Hürriyet		Yeni Şafak		Sözcü		Sabah	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Açıklama	2	40,0	2	66,6	52	71,2	-	-	9	64,3	11	35,5
İddia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eleştiri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Destek	-	-	1	33,3	10	13,6	-	-	2	14,3	9	29,0
Bilgilendirme	3	60,0	-	-	9	12,4	-	-	2	14,3	1	3,3
Rutin	-	-	-	-	2	2,8	1	100	1	7,1	10	32,2
TOPLAM	5	100	3	100	73	100	1	100	14	100	31	100

Haberin niteliği ele alındığında ‘‘açıklama’’ haber niteliğinin tüm haber portallarında ön planda olduğu saptanmıştır. Açıklama haber olaya ilişkin bilirkişilerin ya da olayla bağlantısı olan aktörlerin açıklamalarına ve söylemlerine yer veren önemli bir kategoridir. Açıklama haber kategorisine en fazla yer veren haber portalı Hürriyet’tir. Hürriyet haber portalının haber sayısının fazla olması haberde yer alan aktörlerin de çeşitlenmesini sağlamıştır. Bu sebeple çeşitli aktörlerin açıklamaları haber metinlerinin düzenlenme biçimlerini de zenginleştirmiştir.

Tablo 4. ‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’’ Hareketi Haberlerinin Kapsadığı Temel Konular*

HABERİN KAPSADIĞI TEMEL KONULAR	Bianet		Cumhuriyet		Hürriyet		Yeni Şafak		Sözcü		Sabah	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve etkinlikleri	5	33,3	3	33,3	73	33,3	1	33,3	14	33,3	31	33,3
Çevre temalı toplumsal problemler	5	33,3	3	33,3	73	33,3	1	33,3	14	33,3	31	33,3
Kadın ve bisikletli kadınların kamusal yaşamda görünürlüğü	5	33,3	3	33,3	73	33,3	1	33,3	14	33,3	31	33,3
TOPLAM	15	100	9	100	219	100	3	100	42	100	93	100

* örneklem içinde yer alan gazetelerdeki haberlerde Süslü Kadınlar Bisiklet Turu hareketi ile ilgili sadece tek bir konuya değinilmemiştir. Haberlerde birden fazla konu işlenmesi nedeniyle genel toplam diğer tablolardan farklı olmuştur. Söz konusu durum alt kategorilerin dağılımına ilişkin tablolarda da benzer durumdur.

‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’’ hareketi haberlerinin kapsadığı temel konularda ‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve etkinlikleri’’, ‘‘çevre temalı toplumsal problemler’’ ve ‘‘kadın ve bisikletli kadınların kamusal yaşamda görünürlüğü’’ başlıkları tüm haber portallarında %100 oranında yer verilmiştir.

‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’’ hareketi haberlerinin kapsadığı temel konular, incelenen tüm haber portalları arşivlenip tek tek okunup, incelendikten sonra belirlenmiştir. Belirlenen temel konular, haber portallarında sıklıkla tekrar eden haber metinlerinden oluşmaktadır. Oluşturulan kategorilerde Türk medyasının ‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’’ hareketine ilişkin hem tavrını hem de sosyolojik boyutunu ortaya koymaktadır. ‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve etkinlikleri’’ kategorisi incelendiğinde hem Türkiye’deki hem de dünyadaki etkinlikler aktarılmaktadır. ‘‘Çevre temalı toplumsal problemler’’

kategoriisinde kadın ve çevre duyarlılığı, kent politikaları ve bisiklet politikalarının yaygınlaştırılması gibi konuların üzerinde durulmuştur. “Kadın ve bisikletli kadınların kamusal yaşamda görünürlüğü” kategorisi incelendiğinde kadının kamusal yaşamda yer alması, kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet normlarının bisiklet kullanımı gibi konular ele alınmıştır.

Tablo 5. “Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” Hareketi Haberlerinin Kapsadığı Temel Konuların Alt Kategorisi: “Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve etkinlikleri”*

SÜSLÜ KADINLAR BİSİKLET TURU VE ETKİNLİKLERİ	Bianet		Cumhuriyet		Hürriyet		Yeni Şafak		Sözcü		Sabah	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’nun ortaya çıkışına ilişkin ardalan bilgisi	4	25,0	3	27,3	42	18,2	1	33,3	6	14,2	13	17,5
Dünya’da Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve Etkinlikleri	2	12,5	3	27,3	8	3,4	1	33,3	1	2,3	2	2,7
Türkiye’de Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve Etkinlikleri	5	31,2	3	27,3	69	30,7	1	33,3	14	33,8	26	35,5
Valilik açıklaması	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Büyükkelçilik açıklaması	-	-	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-
Belediye Başkanlarının açıklaması	1	6,3	-	-	3	1,3	-	-	-	-	1	1,3
Emniyet yetkilisi ve polis açıklaması	-	-	-	-	2	0,8	-	-	-	-	1	1,3
Avukat açıklaması	-	-	-	-	1	0,4	-	-	1	2,3	-	-
Etkinlik kurucusunun açıklaması	3	18,7	2	18,1	11	4,7	-	-	4	9,5	10	13,5
Etkinlik temsilcilerinin açıklaması	-	-	-	-	45	19,5	-	-	11	26,1	13	17,5
Gönüllü ve bağımsız katılımcı kadınların açıklaması	-	-	-	-	26	11,3	-	-	3	7,1	5	6,7
Erkek katılımcıların açıklaması	-	-	-	-	4	1,7	-	-	2	4,7	-	-
Çocuk katılımcıların açıklaması	-	-	-	-	2	0,8	-	-	-	-	-	-
Üniversite öğrencilerinin açıklaması	-	-	-	-	2	0,8	-	-	-	-	-	-
Vakıf, Dernek, Kulüp, STK temsilcileri ve aktivistlerinin açıklaması	-	-	-	-	4	1,7	-	-	-	-	1	1,3
Bisiklet Topluluklarının açıklaması	1	6,3	-	-	6	2,6	-	-	-	-	-	-
Diğer açıklamalar	-	-	-	-	4	1,7	-	-	-	-	2	2,7
TOPLAM	16	100	11	100	230	100	3	100	42	100	74	100

* örneklem içinde yer alan gazetelerdeki haberlerde Süslü Kadınlar Bisiklet Turu hareketinin alt kategorisinde yer alan ‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve etkinlikleri’ birden fazla konuyu işlediği için genel toplamı diğer tablolardan farklı olmuştur.

“Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve Etkinlikleri” kategorisinde en fazla yer alan alt kategori ‘‘Türkiye’de Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve Etkinlikleri’’ dir. ‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’nun ortaya çıkışına ilişkin ardalan bilgisi’’ ikinci sırada yer verilmiştir. ‘‘Valilik açıklaması’’ ise hiçbir haber portalında yer edinmemiştir.

‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve Etkinlikleri’’ kategorisinin alt kategorisinde yer alan diğer başlıklar ise kendi içinde çeşitli oran dağılımları ile farklılık göstermektedir. **‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’nun ortaya çıkışına ilişkin ardalan bilgisi’’** kategorisi tüm haber portallarında yer edinmiştir. Hareketin ardalan bilgisinde etkinliğin 2013 yılında İzmir’de Sema Gür tarafından başlatılan bir farkındalık hareketi olduğu bilgisi sıklıkla tekrar edilmektedir. Ayrıca Gür’ün bisiklet kullanmaya teşvik edilmesi ve bisikleti ilk nasıl kullandığına ilişkin anekdotlar da haber metinlerinde yer almaktadır. Gür, özellikle kamusal yaşamda bisiklet kullanımının erkekler ile özdeşleştirilmesine karşı çıkmıştır. Bisikletin erkekler tarafından sportif kıyafetlerle kullanılması gereken normatif yapısına karşın alternatif bir pratik geliştirmiştir. Hareketin ardalan bilgisinde hareketin ABD, İran, Kanada, İsveç, Mısır, Fransa, İngiltere, İrlanda, İtalya, Almanya, Azerbaycan, Yunanistan ve Hollanda gibi çeşitli ülkelerin şehirlerinde de gerçekleştirildiği aktarılmaktadır. **‘‘Dünya’da Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve Etkinlikleri’’** ve **‘‘Türkiye’de Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve Etkinlikleri’’** kategorisi haber metinlerinde ortak sunulduğu için bilgileri de ortak yansıtılmaktadır. Ortak kamusal mecralarda bir araya gelen Süslü Kadınlar Bisiklet Turu, ‘‘Dünya’da Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve Etkinlikleri’’ ve ‘‘Türkiye’de Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ve Etkinlikleri’’ kategorisi tüm haber portallarında yer edinmiştir. Dünyada 25 ülkede ve 150+ den fazla şehirde; Türkiye’de de ülkenin yarısından fazla şehirlerde ve ilçelerde gerçekleştirilmiştir. **‘‘Etkinlik kurucusunun açıklaması’’** ve **‘‘etkinlik temsilcilerinin açıklaması’’** kategorisinde ortak açıklamaların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ortak açıklamalarda çıkan temalar; etkinliğe katılım şartı, etkinlik manifestoları, etkinlik sloganları, çevre ve kadın duyarlılığı, kamusal yaşamda kadın, iklim krizi, bisiklet politikaları, bisiklet eğitimleri, bisiklet kazaları, kadına yönelik şiddet ve diğer toplumsal problemler üzerinedir. **‘‘Gönüllü ve bağımsız katılımcı kadınların açıklaması’’** kategorisinde etkinliğe katılan merkez ve yerel şehirdeki kadınların etkinlik hakkında düşüncelerine yer verilmiştir. **‘‘Erkek katılımcıların açıklaması’’** kategorisinde genellikle etkinliğe katılan kadınların eşleri bulunmaktadır. Erkek katılımcılar, eşlerine destek amaçlı harekette yer aldıklarını belirtmektedir. Bunun dışında harekete erkek bisiklet gruplarının da destek verdiği ortaya çıkmıştır. Ancak bisikletli erkek grupları, Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’nun imaj tasvirine uygun hazırlanarak meydanlarda yer almamışlardır; bunun yerine sportif kıyafetlerle eyleme destek vermişlerdir. **‘‘Çocuk katılımcıların açıklaması’’** kategorisinde de görüldüğü üzere harekete ilişkin olarak aile kurumuna vurgu yapılmaktadır. Çocuklarda tıpkı babalarının açıklamalarında olduğu gibi annelerine destek olmak için harekette yer aldıklarını vurgulamışlardır.

Tablo 6. “Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” Hareketi Haberlerinin Kapsadığı Temel Konuların Alt Kategorisi: “Çevre Temalı Toplumsal Problemler” *

	Bianet		Cumhuriyet		Hürriyet		Yeni Şafak		Sözcü		Sabah	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
ÇEVRE TEMALI TOPLUMSAL PROBLEMLER												
Dünya Otomobilsiz Kentler Günü	5	25,0	3	37,5	58	22,8	1	25,0	14	24,5	20	24,6
Avrupa Hareketlilik Haftası	-	-	-	-	36	14,1	-	-	10	17,5	11	13,5
Bisiklet politikalarının yaygınlaştırılması	4	20,0	1	12,5	39	15,3	1	25,0	12	21,0	8	9,8
Yerel yönetimden bisiklet alt yapı destekleri	3	15,0	1	12,5	14	5,5	1	25,0	1	1,7	3	3,7
Ücretsiz bisiklet eğitimleri	1	5,0	-	-	3	1,1	-	-	1	1,7	2	2,4
İklim değişikliği, çevre kirliliği	1	5,0	1	12,5	23	9,4	-	-	4	7,0	8	9,8
Bisiklet kazalarının önlenmesi	-	-	-	-	13	5,1	-	-	1	1,7	5	6,7
Sağlıklı yaşam için bisiklet	1	5,0	1	12,5	24	9,4	-	-	4	7,4	7	8,6
Kadın ve çevre duyarlılığı	5	25,0	1	12,5	44	17,9	1	25,0	10	17,5	17	20,9
TOPLAM	20	100	8	100	254	100	4	100	57	100	81	100

* örneklem içinde yer alan gazetelerdeki haberlerde Süslü Kadınlar Bisiklet Turu hareketinin alt kategorisinde yer alan “Çevre Temalı Toplumsal Problemler” birden fazla konuyu işlediği için genel toplamı diğer tablolardan farklı olmuştur.

“Çevre Temalı Toplumsal Problemler” kategorisinde “Dünya Otomobilsiz Kentler Günü” alt kategorisinin oran olarak en fazla olduğu saptanmıştır. “Kadın ve çevre duyarlılığı” ikinci, “bisiklet politikalarının yaygınlaştırılması” üçüncü sırada yer almaktadır. Diğer alt kategoriler ise farklı oranlarda dağılım göstermektedir.

“Dünya Otomobilsiz Kentler Günü” ve “Avrupa Hareketlilik Haftası” kategorileri Süslü Kadınlar Bisiklet Turu etkinliğinin çıkış noktası belirleyen önemli günlerdir. Dünya Otomobilsiz Kentler Günü kapsamında şehir yaşamındaki çevre kirliliği, otomobilsiz kent planlamaları, bisiklet yolları, bisiklet kent planlamaları ve iklim değişikliği gibi çevreci konular ele alınmaktadır. Avrupa Hareketlilik Haftası ise her yıl 16-22 Eylül’de kutlanan bir etkinliktir. Bu etkinlik kapsamında kişisel araçların kullanımı yerine toplu taşıma araçlarına binmeye teşvik, yürüme ve bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması amaç edinilmiştir. “Bisiklet politikalarının yaygınlaştırılması”, “yerel yönetimden bisiklet alt yapı destekleri” ve “ücretsiz bisiklet eğitimleri” kategorisinin amaçları arasında otomobil kullanımı yerine bisiklet kullanımını teşvik etme vardır; yerel bölgelerin belediyelerinden bisiklet yollarının yapılması ve ücretsiz bisiklet kullanımı eğitimleri haber metinleri arasında yer almaktadır. Özellikle bisiklet toplulukları ve kulüpleri tarafından bu eğitimlerin verildiği aktarılmaktadır. Ayrıca haber metinlerinde belediye alt yapı desteklerinin artması yönündeki taleplerde dile getirilmektedir. “İklim değişikliği ve çevre kirliliği”, “Bisiklet kazalarının önlenmesi”, “Sağlıklı yaşam için bisiklet” ve “Kadın ve çevre duyarlılığı” gibi kategoriler, toplumsal problemlerden oluşan alternatif farkındalıkları ele almaktadır. Çevre duyarlılığı için iklim politikalarının yaygınlaştırılması; trafik kazalarına sebep olan otomobil kullanımını azaltma talepleri, insan yaşamı sağlığı için bisiklet kullanımının artırılması ve kadın dostu kentlerin yapılması için belediye teşvikleri ele alınmaktadır.

Tablo 7. ‘‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’’ Hareketi Haberlerinin Kapsadığı Temel Konuların Alt Kategorisi: ‘‘Kadın ve Bisikletli Kadınların Kamusal Yaşamda Görünürlüğü’’*

KADIN VE BİSİKLETLİ KADINLARIN KAMUSAL YAŞAMDA GÖRÜNÜRLÜĞÜ	Bianet		Cumhuriyet		Hürriyet		Yeni Şafak		Sözcü		Sabah	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kadının kamusal yaşamdaki görünürlüğü	4	33,3	3	37,5	66	25,5	1	33,3	14	25,4	23	26,7
Süslü kadınların imajı ve tasviri	4	33,3	2	25,0	73	28,2	1	33,3	14	25,4	31	36,0
Kadına yönelik şiddet (çocuk gelinler, taciz, tecavüz, şiddet vb.)	1	8,3	-	-	12	4,6	-	-	5	9,4	3	3,4
Kamusal yaşamda kadın-erkek eşitliği (fırsat eşitliği)	-	-	-	-	21	8,6	-	-	1	1,8	2	2,3
Bisikletin erkek cinsi ile özdeşleştirilmesi	-	-	-	-	13	5,0	-	-	1	1,8	1	1,1
Aile kurumuna vurgu (anne-baba-çocuk katılımcı)	-	-	-	-	18	6,9	-	-	4	7,2	4	4,6
Kadın temsillerinin kategorileştirilmesi (bekâr, evli, anne, engelli, göçmen, yabancı, çalışan (özel-kamu))	-	-	1	12,5	18	6,9	-	-	2	3,6	3	3,4
Kadın ve eğlence vurgusu (şenlik, festival, müzik, dans)	3	25,1	2	25,0	37	14,3	1	33,3	14	25,4	19	22,5
TOPLAM	12	100	8	100	258	100	3	100	55	100	86	100

* örneklem içinde yer alan gazetelerdeki haberlerde Süslü Kadınlar Bisiklet Turu hareketinin alt kategorisinde yer alan ‘‘Kadın ve Bisikletli Kadınların Kamusal Yaşamda Görünürlüğü’’ birden fazla konuyu işlediği için genel toplamı diğer tablolardan farklı olmuştur.

‘‘Kadın ve Bisikletli Kadınların Kamusal Yaşamda Görünürlüğü’’ kategorisinde en fazla yer alan alt kategori ‘‘Süslü kadınların imajı ve tasviri’’ dir. ‘‘Kadının kamusal yaşamdaki görünürlüğü’’ ikinci, ‘‘kadın ve eğlence vurgusu (şenlik, festival, müzik, dans)’’ üçüncü sırada yer almaktadır. ‘‘Kadının kamusal yaşamdaki görünürlüğü’’, ‘‘Kamusal yaşamda kadın-erkek eşitliği (fırsat eşitliği)’’, ‘‘bisikletin erkek cinsi ile özdeşleştirilmesi’’ kategorileri Süslü Kadınlar’ın manifestosu arasında yer almaktadır. Kadının kamusal yaşamda yer alması feminist mücadele tarihi içerisinde yer alan ve ilk feminist teori olan liberal feminizmin argümanları arasında da yer almaktadır. Dolayısıyla kadının özel alana sıkışmasına karşı çıkan bu argüman, kadının özgürlüğüne de değinmektedir. Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları sonucunda dışarıda aktif olmak erkek cinsiyeti ile özdeşleştirilirken, özel alanın daraltılmış mekânları da kadınla özdeşleştirilmeye çalışılmıştır. Bu etkinliğin çıkış noktalarından biri olan bisiklet kullanımının erkek cinsiyeti ile özdeşleştirilmesi argümanında da kamusal alanın erkek cinsiyeti ile özdeşleştirilmesi eleştirilmiştir. Böylece bisiklet, kadın ve özgürlük söylemleri iç içe kullanılmaya çalışılmıştır. ‘‘Süslü kadınların imajı ve tasviri’’ kategorisinde kadınların imaj ve beden algısı tasviri yapılmaktadır. Bu kategorilerde yer alan objeler ve nesnelere arasında abartılı renkli çiçekler, abartılı makyajlar, abartılı elbiseler, şapkalar, balonlar, ikonik kıyafetler ve renkli slogan pankartları bulunmaktadır. Haber metinlerinde de incelendiği üzere hareketin imaj tanımı kadınlar tarafından uygulanırken, erkekler tarafından uygulanmamaktadır. ‘‘Kadına yönelik şiddet (çocuk gelinler, taciz, tecavüz, şiddet vb.)’’ kategorisinde hareket gerçekleştirilirken toplumda yaşanmış olan

kadın cinayetlerine tepki verilmeye çalışılmıştır. “**Aile kurumuna vurgu (anne-baba-çocuk katılımı)**” kategorisi liberal feminist argümanın özelliklerini içerisinde barındırmaktadır. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu içerisinde yer alan anne kadınlar, tıpkı liberal feministlerde olduğu gibi özel alanın problemlerine değil de kamusal yaşamdaki problemlerin aslını tartışmaya yönelmişlerdir; liberaller için kadının anne olması onun asli görevlerinden biridir, bu durum onlar için tartışılmaya pek de açık değildir. Ayrıca annelerin hareket içerisindeki temsili “**kadın ve eğlence vurgusu (şenlik, festival, müzik, dans)**” kategorisi ile güçlendirilmeye çalışılmıştır. Bunun dışında farklı kadın temsillerinin de harekette yer alması “**kadın temsillerinin kategorileştirilmesi (bekâr, evli, anne, engelli, göçmen, yabancı, çalışan (özel-kamu))**” hareketi aktör çeşitliliğini zenginleştirmiştir.

Söylem Analizi

“Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” hareketine ilişkin olarak söylem analizinde Teun A. Van Dijk’ın eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem ile incelenen haber portallarının görsel ve dilsel kurgulanma özellikleri deşifre edilmiştir. Ayrıca haber metinlerinin olaya ilişkin tutumları, yanlılıkları ve taraf/tarafsızlıkları, araştırma kapsamında ortaya çıkarılmıştır. Araştırma kapsamında “Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” haberleri “makro yapı” ve “mikro yapı” bağlamında incelenmiştir. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu için Bianet.org 24.09.2018, Cumhuriyet 20.09.2018, Hürriyet 24.09.2018, Yeni Şafak 23.09.2018, Sözcü 26.09.2017 ve Sabah 23.09.2018 tarihinde yayınlanan haberlere söylem analizi yapılmıştır.

A. Makro Yapı

Teun A. Van Dijk’ın söylem analizi yönteminin “makro yapı” başlığını “tematik çözümleme” ve “şematik çözümleme” oluşturmaktadır. Tematik yapı başlık, haber girişi, spot ve fotoğraftan oluşurken; şematik yapı da haber hikâyesi, ana olay, sonuç, ardalın ve bağlam bilgisi, haber kaynakları ve haber taraflarının yorumundan oluşmaktadır.

Başlık

Başlık, makro yapının tematik çözümleme kategorisinde yer almaktadır. Başlık, bir haber metninin en dikkat çekici bölümüdür. Haber metninde yer alan başlık ne kadar sıra dışı ve dikkat çekici olursa o kadar okuyucunun dikkatini çekebilmektedir; çünkü okuyucular, haber metnin başlığından yola çıkarak haberin tamamını okuma isteği duymaktadır. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’na ilişkin olarak haber metinlerin başlıkları incelendiğinde haber portallarının yayın politikasına göre başlık ifadelerinin farklılaştığı görülmektedir;

Başlık: “6. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’na 60 İilde 15 Bin Kadın Katıldı” (Bianet.org – 24.09.2018)

Haber başlığında hem etkinliğin adı tanıtılmış hem de hareketin hangi illerde gerçekleştiği ve kaç kişinin katıldığına yönelik bilgilendirici bir sunum yapmıştır. “...60 İilden 15 Bin Kadın...” ifadesinden de anlaşıldığı üzere etkinliğin Türkiye özelinde çeşitli şehirlerde geniş katılımcılarının bulunduğu görülmüştür. Çalışmanın içerik analizi sonucunda “aktörler” kategorisinde erkek katılımcılarında etkinlikte yer aldığı saptanmıştır. Ancak Bianet.org, haber başlığında “15 Bin Kadın Katıldı” ifadesini kullanarak bu harekete sadece kadınların katıldığı yönünde algı yaratmaktadır. Bianet.org haber metninin içerisinde aktör çeşitliliğine genişçe yer vermiş olsa da haber başlıklarında aynı tutumu sergilememiştir.

Başlık: “Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” (Cumhuriyet – 20.09.2018)

“5. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” (Sözcü – 26.09.2017)

Cumhuriyet gazetesinin haber başlığında sadece hareketin adı verilmiştir. Olaya ilişkin bilgilendirme ve ya açıklama da bulunmamıştır. Başlık puntosunun büyüklüğü ile okuyucunun dikkatini çekmeye çalışmıştır. Sözcü gazetesi ise haber başlığında hareketin adını kullanarak ve “5.” ifadesini vurgulayarak hareketin ardalın bilgisini örtük bir şekilde aktarmaya çalışmaktadır. 2017’de 5.’si düzenlenen hareketin ilk kez 2013 yılında başladığı kastedilmeye çalışılmıştır.

Başlık: *“Süslü Kadınlar pedal çevirdi” (Hürriyet – 24.09.2018)*

Hürriyet gazetesi haber başlığında hareketin tam adını vermek yerine *“Süslü Kadınlar...”* ifadesini kullanarak hareketin *“süslülük”* olgusuna dikkat çekmeye çalışmıştır. Kadın hareketi olarak Türkiye’de ve dünyada etki bırakan bu hareketin *“süslülük”* vurgusu ile haber başlığında lanse edilmesi harekete magazinsel ve kadının dişleştirilmesi gibi bir algı yarattığı düşünülmektedir. Bu hareket kapsamında oluşturulmak istenen amaç, *“kadın”* ve *“bisiklet”* farkındalığının kamusal yaşamda görünür hale gelmesini sağlamaktır. Haber başlığı çözümlendiğinde *“bisiklet”* yerine *“pedal”* vurgusu yapılarak bisiklet kastedilmeye çalışılmış ve haber başlığında örtük bir anlatım kullanılmıştır. Başlıkta *“kadın”* ve *“bisiklet”* kullanımı yerine, *“süslü kadınlar”* ve *“pedal”* ifadesinin kullanımı hem cinsiyetçi söylem oluşturmuş hem de bisikletin kadın cinsi ile birlikte kullanılması engellenmeye çalışılmıştır. Haber başlığının alt mesajında *“bisiklet”* ve *“erkek”* kategorilerinin yan yana kullanılması gerektiği fikri empoze edilmeye çalışıldığı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra Bianet.org (24.09.2018) ve Cumhuriyet’te (20.09.2018) kadınların tanımlanması ya da sıfatlandırılmasında *“süslülük”* olgusuna vurgu yapılmadığı gözlemlenirken, Hürriyet’te kadının tanımlanması ve sıfatlandırılmasında *“süslülük”* olgusuna vurgu yapılarak, kadınlara *“güzellik”*, *“dişilik”* ve *“oje/nesne”* olma gibi rollerin atfedildiği düşünülmektedir.

Başlık: *“Süslü kadınların uçan tekerleri” (Yeni Şafak – 23.09.2018)*

Yeni Şafak gazetesi de tıpkı Hürriyet’te (24.09.2018) olduğu gibi hareketin tam adını vermek yerine *“Süslü Kadınlar...”* ifadesini kullanmıştır. Ayrıca *“bisiklet”* ifadesi yerine *“teker”* ifadesi kullanılarak bisiklet kastedilmeye çalışılmıştır. Benzer durum Hürriyet’te (24.09.2018) *“pedal”* olarak kullanılmıştır. *“...uçan teker...”* ifadesinde metafor kullanılıp bütün yerine parça aktarılmıştır. *“Süslü”* ve *“uçan”* ifadelerinin haber başlığında birlikte yer alması başlığa masalsi bir anlatımın kattığı düşünülmektedir. *“...kadınlar(-ın)...”* ifadesinde ise hem *“süslü”* olmanın hem de *“teker”*in kadına ait (sahiplik) olduğu vurgulanmaya çalışılmıştır. Hürriyet’te (24.09.2018) olduğu gibi *“bisiklet”* ifadesi kullanılmayarak, bisiklet kullanımı kadın cinsi ile özdeşleştirilmemeye çalışılmıştır.

Başlık: *“Süslü Kadınlar, egzoz kokusu yerine parfüm kokusu için pedal çevirdi” (Sabah - 23.09.2018)*

Sabah gazetesi haber başlığında hareketin adını kullanmak yerine *“Süslü Kadınlar...”* ifadesini kullanmıştır. Hareketin sloganlarından biri olan *“...egzoz kokusu yerine parfüm kokusu...”* ifadesinde çevreci bir yaklaşım tarzı oluşturulmaya çalışılmıştır. *“Egzoz”* ifadesi sloganda metaforik bir anlam taşımaktadır. Egzoz ile kastedilenin trafik kirliliği olduğu bilinmektedir. Trafikte kullanılan yoğun araçların çevreyi tehdit ettiği örtük bir anlatımla açıklanmaya çalışılmaktadır. Sloganın devamında yer alan *“parfüm kokusu...”* ile de harekette yer alan kadınlar kastedilmektedir. Parfümden bahsedilip kadın çağrıştırılmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla çevreci mesajın verilmeye çalışıldığı haber başlığında *“egzoz”* çevreyi, *“parfüm”* ise kadını temsil etmektedir. Her iki ifadenin alt metinleri irdelendiğinde ortaya çevreci feminizmin argümanları çıkmaktadır.

Alt Başlık

Alt başlık, haberin başlığının altında ve haber girişinin üstünde yer almaktadır. Bu bölüm, haber başlığının detayına inilmeden açılan bölümdür. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’na ilişkin olarak haber metinlerin alt başlıkları incelendiğinde:

Alt Başlık: *“Dünya Otomobilsiz Kentler Günü kapsamında düzenlenen Süslü Kadınlar Bisiklet Turu, altıncı kez gerçekleştirildi. 15 bin kadın 60 ilde pedal çevirdi.” (Bianet.org – 24.09.2018)*

Bianet.org hareketin ardalan bilgisine, katılımcıların ve illerin sayısal verilerine yer vererek alt başlığını bilgilendirici haber olarak sunmuştur. Ayrıca her yıl “*Dünya Otomobilsiz Kentler Günü*” kapsamında başlatılan bu hareketin birer farkındalık hareketi olduğu düşünülmektedir.

Alt Başlık: “*2013 yılından bu yana her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen Süslü Kadınlar Bisiklet Turu, bu yıl 6’ıncı etkinliğiyle tüm şehir kadınlarını bisikletleriyle birlikte buluşma noktalarına davet ediyor.*” (Cumhuriyet – 20.09.2018)

Cumhuriyet gazetesinin alt başlığı çözümlendiğinde harekete yönelik bir çağrıda bulunduğu görülmektedir. Bu çağrı ve davette Türk kadınların Süslü Kadınlar Bisiklet Turu hareketine destek vermesi istenilmiş, dolayısıyla alt başlıkta destek haber olarak sunulmuştur. Ayrıca “*...buluşma noktalarına davet ediyor.*” ifadesinden de anlaşılacağı üzere hareketin çeşitli kamusal alanlarda yapıldığı bilgisi örtük olarak aktarılmıştır.

Alt Başlık: “*Başkentli kadınlar, çevre kirliliğinin azalması, trafik sorununun çözülmesi, bisikletçiye değer veren bir topluma dönüşülmesi için bisiklet etkinliği düzenlendi.*” (Hürriyet – 24.09.2018)

Hürriyet “*Başkentli kadınlar...*” ifadesiyle alt başlığında metafor kullanmıştır. Hareketin Ankara’da gerçekleştiği “*Başkentli*” ifadesiyle anlaşılmaktadır. Alt başlıkta hareketin kimliği (Süslü Kadınlar Bisiklet Turu) yerine “*Başkentli kadınlar...*” tanımlaması kullanılmıştır. Ayrıca bisikletin farkındalık amacı içerdiği “*çevre kirliliğinin azalması, trafik sorununun çözülmesi, bisikletçiye değer veren bir topluma dönüşülmesi*” ifadeleri ile anlaşılmaktadır.

Alt Başlık: “*Süslü Kadınlar bisikletleriyle meydana iniyor. 6 yıl önce ‘Uçuşan Teker’ grubundaki kadınların bir araya gelerek başlattığı tur, bisikletliler için farkındalık sağlamayı amaçlıyor.*” (Yeni Şafak – 23.09.2018)

Yeni Şafak “*Süslü Kadınlar bisikletleriyle meydana iniyor...*” ifadesini şovenist bir üslupla aktarmaktadır. 2018 yılında yayınlanan bu haberin alt başlık çözümlendiğinde etkinliğin 2013 yılında Uçuşan Teker grubu tarafından başlatılan bir farkındalık etkinliği olduğu anlaşılmaktadır.

Alt Başlık: “*Öğretmen Sema Gür’ün 2013 yılında hayat geçirdiği ve bu yıl 5’incisi düzenlenen ‘Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’ adlı proje eş zamanlı olarak 50 il ve Yunanistan ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde aynı anda başladı.*” (Sözcü – 26.09.2017)

Sözcü gazetesinin alt başlık sunumunda etkinliğin 2017 yılında dünyaya açıldığı ve Sema Gür’ün kimliği ve mesleği açık bir şekilde belirtilmiştir. Haber başlıklarında hareketin adı ve ardalan bilgisine sıklıkla yer verildiği ortaya çıkmıştır. Hareketin oluşum hikâyesi açılmış, kim tarafından ve nerede başlatıldığına yer verilmiş, ardalan bilgisi genişletilmiş ve harekete dâhil olan katılımcıların sayısal verileri aktarılmıştır.

Haber Girişi

Haber girişi, haber ana metnin üst kısmında ve haber başlığının altında yer alan bölümdür. Bu bölüm ana metnin özeti niteliğindedir; dolayısıyla ana metnin en dikkat çekici unsurlarını içinde barındırmaktadır. İncelenen haber portalları doğrultusunda haber metninin giriş bölümünde etkinliğin ardalan bilgisi, Türkiye’de ve dünyada Süslü Kadınlar, katılımcı sayısı, etkinlik takvimi, çevre, kadın, bisiklet farkındalık hareketi, Dünya Otomobilsiz Kentler Günü, Süslü Kadınlar’ın beden imajı, çevreci sloganlar, çevre kirliliği ve kent trafiği gibi konulara değinilmiştir.

Bianet.org (24.09.2018) haber girişinde kadının kamusal yaşamda yer edinme problematiği “*süslülük*” olgusu üzerinden aktarılmamıştır. “*...bisikletin günlük hayatın bir parçası olmasına dikkat çekilmek amacıyla düzenlenen Süslü Kadınlar Bisiklet Turu...*” olarak aktardığı haber girişinde bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması ve bunun bir farkındalık etkinliği olduğu belirtilmeye çalışılmıştır.

Cumhuriyet (20.09.2018) haber girişinde tıpkı Yeni Şafak'ta (23.09.2018) olduğu gibi "süslülük" olgusuna vurgu yapılmaya çalışılmıştır. "Şık kıyafetleri ve süsledikleri bisikletleri..." vurgusu ile hareketin "farkındalık" amacının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Hürriyet (24.09.2018) haber girişinde "kendileriyle birlikte bisikletlerini de süsleyen kadınlar, renkli görüntüler oluşturdu" ifadesinde kadınların farkındalık etkinliği magazinsel vurgularla aktarılmıştır. "...kadınlar, daha temiz bir çevre ve daha fazla kadının bisiklete binmesi için..." şeklindeki ifade de kadınların çevreye duyarlılıkları bisiklet kullanımı ile aktarılmıştır. Yeni Şafak (23.09.2018) haber girişinde Süslü Kadınlar Bisiklet Turu'nun ortaya çıkışının ardalan bilgisine ve kadınların süslenme olgusuna vurgu yapılmaktadır. "Şık kıyafetleri ve süsledikleri bisikletleri ile..." ifadesinde kadının kamusal yaşamda yer edinme problemi ve dikkat çekiciliği "süslülük" olgusu ile görünür kılınmaya çalışılmıştır. Sözcü (26.09.2017) "Projeyi hayata geçiren öğretmen Sema Gür..." haber girişi ile etkinliğin bir proje sonucunda oluştuğunu aktarmaktadır; bu da hareketin "süslülük" olgusundan uzak farkındalık içeren bir toplumsal hareket olduğunu göstermektedir. "...trafiğe bisikletle çıkararak dikkat çekmeye çalıştıkları..." ifadesinde dikkat çekme unsuru "bisiklet" ile verilmiştir. "Bisiklet kent yaşamının bir parçasıdır. Bisiklet çevreyi kirletmeyen doğa dostu bir ulaşım aracıdır. Yoğun kent trafiğine çözüm olabilir" şeklindeki açıklamada kentlerdeki yoğun trafik kullanımının çevreye zarar verdiği açıklanmaya çalışılmıştır. Sabah (23.09.2018) haber girişinde "Süslü Kadınlar Bisiklet Turu adlı proje" şeklindeki vurgusu ile bu hareketin "süslülük" olgusundan uzak farkındalık etkinliği olduğu anlaşılmaktadır. "...yüzlerce kadının egzosuz ortamda pedal çevirdiği etkinlikte, renkli görüntüler oluştu" şeklindeki haber girişinde de bu hareketin çevreye duyarlı bir kadın hareketi olduğu aktarılmaya çalışılmıştır.

Ana Olay ve Sunuş Biçimi

Söylem analizi içerisinde yer alan ana olay ve sunuş biçimi kategorisinde incelenen gazetelerin haberi "sunuş biçimi", habere konu olan "aktörler" temasının temsil biçimi, olayın "ne zaman", "nerede", "kim/kimler" tarafından gerçekleştirildiği ve olaya ilişkin açıklamaları ile habere konu olan kişilerin ifadesi incelenmiştir.

Etkinliğin ana olay ve sunuş biçimi çözümlendiğinde tüm haber portallarında ana olayın benzer bir şekilde aktarıldığına ulaşılmıştır. Hareketin ana olayında hareketin adı "süslülük" vurgusu ile aktarılmaktadır. Bunun dışında haber metinlerinde hareketin 2013 yılında Sema Gür tarafından başlatılan bir farkındalık etkinliği olduğu belirtilmektedir. Haber metinlerinde kadınların süslenmesi, çevre temalı toplumsal problemler, bisiklet politikaları, bisiklet kazaları ve kadının kamusal yaşamda yer alması gibi konulara sıklıkla değinilmiştir.

Bianet.org (24.09.2018) ana olayın sunuş biçiminde Süslü Kadınlar Bisiklet Turu hareketinin ardalan bilgisine yer verilmiştir. Ayrıca hareketin Türkiye'de ve dünyada hangi illerde gerçekleştiği sırasıyla verilmiştir. Bianet.org, diğer haber portallarından farklı olarak hareketin katılım şartı ve manifestosuna yer vermiştir.

Cumhuriyet (20.09.2018) ana olayın sunuş biçiminde hareketin ilk kez ne zaman başladığı ve hangi illerde gerçekleştiği bilgisi aktarılmaktadır. Ayrıca "...kadınların toplumda daha fazla görünürliğini sağlamak, kendilerini temsil etmelerine fırsat vermek ve güvenli bisiklet altyapısı desteğini..." ifadesiyle hareketin bir farkındalık etkinliği olduğu bilgisi verilmektedir. "...Süslü Kadınlar Bisiklet Turu'na Hollanda Kraliyet Havayolları bisiklet desteği..." ifadesinde harekete Türkiye dışında da destek verildiği aktarılmıştır. Hürriyet (24.09.2018) ana olayın sunuş biçiminde Ankara'da gerçekleştirilen Süslü Kadınlar Bisiklet Turu'na yer vermiştir. Haber metninde ana olayın ardalan bilgisi ve amaçları yer almaktadır. Yeni Şafak (23.09.2018) ana olayın sunuş biçiminde hareketin "farkındalık" etkinliği olduğunu haber metinlerinde sıklıkla vurgulamıştır. Sözcü (26.09.2017) ana olayın sunuş biçiminde hareketin 2013 yılında Sema Gür tarafından başlatılan farkındalık etkinliği olduğunu sıklıkla vurgulamıştır. Ayrıca haber metninde Gür'ün açıklamalarına oldukça yer vermiştir. Sabah (23.09.2018) ana olayın sunuş biçiminde hareketin İzmir'de Sema Gür tarafından başlatılan çevreci bir hareket olduğu vurgulanmıştır. Gür'ün açıklamasına yer verilen haber metninde hareketin

amacı "Bisiklet kent yaşamının bir parçasıdır, çevreyi kirletmeyen doğa dostu bir ulaşım aracıdır. Bisiklet yoğun kent trafiğine çözüm olabilir. Biz kadınlar bu trafiğin çözümünde günlük kıyafetlerimizle bisiklete binerek, ulaşımımızı sağlayabiliriz. Buna dikkat çekebilmek amacıyla süslenmiş ve bisikletlerimizle yollara çıktık." şeklinde belirtmiştir.

Ardalan Bilgisi

İncelenen haber metinlerinde hareketin 2013 yılında İzmir'de Sema Gür tarafından başlatılan ve Türkiye'den dünyanın çeşitli şehirlerine yayılan çevreci bir kadın hareketi olduğu aktarılmaktadır. Haber metinleri incelendiğinde hareketin ilk nerede, nasıl ve kim tarafından başlatıldığı? Eylemin Türkiye'de hangi şehirlerde yapıldığı? Eylemin amacının neler olduğu? Eylemin kurucusu, temsilcileri ve aktörlerinin kimlerden oluştuğu? Dünyadaki diğer etkinliklerin hangi ülkelerde yapıldığına yönelik bilgiler okuyucuya verilmektedir. Bu durum örneklem dâhilindeki tüm haber portalları için geçerlidir.

B. Mikro Yapı

Teun A. Van Dijk'ın eleştirel söylem analizinin mikro yapısını "sentatik çözümleme", "kelime seçimi", "yerel uyum" ve "haber retorisi" oluşturmaktadır. Bu çalışma kapsamında incelenmeye tabii tutulan haber portalları sadece "kelime seçimi" ve "haber retorisi" kategorilerinde incelenmiştir.

Kelime Seçimi

Kelime seçimi bir haber metninin en çarpıcı biçimde ifade edilmesi için kullanılmaktadır. Ayrıca kelime seçimi, haberde yer alan tüm kişiler ya da unsurların nasıl konumlandırıldığı hakkında da bilgiler vermektedir. Söylem analizi kapsamında incelenen haber portallarının kelime seçimi aynı zamanda gazetelerin ideolojik yapılanmasının da nasıl konumlandığını göstermektedir.

İncelenen haber portalları bağlamında harekete ilişkin olarak en sık tekrar eden ve çarpıcı vurgulanan kelimelerin "farkındalık", "dikkat çekme", "süslülük", "kadınların görünürlüğü", "bisiklet altyapısı" ve "çevre temalı konular" olduğu saptanmıştır. İncelenen tüm haber portallarının ortak yanı harekete ilişkin olarak haber metinlerinde olumlu ve destekli haber içerikleri ürettikleridir.

Süslü Kadınlar Bisiklet Turu etkinliği "Toplumsal hareket örneği" olmasına rağmen, medyada bir "farkındalık" etkinliği olarak temsil edilmektedir. Haber metinlerinin çözümlenmesi sonucunda kastedilen farkındalığın "bisiklet" ve "kadın" olduğu vurgulanmaya çalışılmıştır. Örneğin;

"...bisikletliler için farkındalık..." (Yeni Şafak – 23.09.2018)

"...farkındalık yaratmak üzere..." (Bianet.org – 24.09.2018)

"...farkındalık yaratacağı..." (Cumhuriyet – 20.09.2018)

İncelenen haber metinlerinin kelime analizi çözümlendiğinde "dikkat çekmek" kategorisinin "kadın" ile birlikte kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Kadının kamusal yaşamda yer edinme konusu, kadının ancak ve ancak dikkat çekecek unsurlarla bir araya geldiğinde kamusal yaşamda yer edineceği fikri okuyuculara empoze edilmiştir. Ayrıca kadının dikkat çekme unsurları arasında öncelikli sırada "süslenme" olgusu bulunmaktadır. Bu da kadının kendi bedenini nesneleştirme ya da ataerkil pazarlık stratejilerine uygun yöntemler geliştirmesiyle alakalı olduğu düşünülmektedir. Örneğin;

"...dikkat çekmeye çalıştıkları..." (Sabah – 23.09.2018 - Sözcü – 26.09.2017)

"...dikkat çekebilmek amacıyla..." (Sabah – 23.09.2018-)

"...dikkat çekilmek amacıyla..." (Bianet.org – 24.09.2018- Cumhuriyet – 20.09.2018)

Haber metinlerinin tamamında süslenme olgusu dikkat geçmektedir. Bir kadın hareketi örneği olan hareketin liberal feminizmin argümanlarını taşıdığını görülmektedir. Haber metinleri ve fotoğraflar incelendiğinde hareketin içerisinde aile kurumuna vurgu yapıldığı da çözümlenmiştir. Tıpkı liberal feminizmin argümanlarında olduğu gibi kadın, özel ve kamusal yaşamda dişilik özelliklerini yerine getirerek bedeni metalaştırılır; biyolojik özelliklerini toplumsal cinsiyet normlarının istediği düzeyde

aktarır. Harekete katılan aktörlerin de böyle bir imaja büründüğü görülmektedir. Nitekim kadına yüklenen süslenme olgusu hareketin önüne geçilerek magazinsel olarak sunulmasına da sebep olmuştur. Örneğin:

- ‘Şık kıyafetleri ve süsledikleri bisikletleri ile...’*
‘(Yeni Şafak–23.09.2018-Cumhuriyet– 20.09.2018)
‘...süsledikleri bisikletleriyle...’ (Sabah – 23.09.2018)
‘...süslendik...’ (Sözcü – 26.09.2017)
‘...kadınların toplumda daha fazla görünürlüğü...’
(Yeni Şafak – 23.09.2018- Cumhuriyet – 20.09.2018)
‘Kadınlar olarak görünür olmak...’ (Sözcü – 26.09.2017)

Bisiklet alt yapılarının iyileştirilmesi ve çevre odaklı kelimelerin haber cümlelerinde birlikte kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Hareketin çevre odaklı temalarının çevreci feminizm argümanlarıyla eş değer olduğu saptanmıştır. Kadın ve doğanın aynı düzeyde sömürüldüğünü aktaran çevreci feminizm, kadının kurtuluşu için öncelikli olarak doğanın kurtulmasını talep edip mücadele etmektedir. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu’nun ekolojik bir temaya vurgu yaptığı görülmektedir. Örneğin;

- ‘...bisiklet altyapısı desteğini...’* (Cumhuriyet – 20.09.2018)
‘...güvenli bisiklet altyapısı...’ (Yeni Şafak – 23.09.2018)
‘...çevre kirliliğinin azalması...’ (Hürriyet – 24.09.2018)
‘...çevreyi kirletmeyen...’ (Sabah – 23.09.2018 - Sözcü – 26.09.2017)

Haber Retoriği

Söylem analizinin mikro kategorisinde yer alan haber retoriği; fotoğraflar, alıntılar, sayısal veriler, inandırıcı bilgiler ve olaya ilişkin bilirkişi ya da dolaylı kişilerin ifadelerinin yer verildiği bölümdür. Haber retoriği içerisinde yer alan fotoğraf, haber metnini özetler nitelikte okuyucuya aktarılmalıdır; dolayısıyla fotoğraf, haber metninin oluşturulmasında en çarpıcı unsurlardandır. Habere ilişkin olarak verilen sayısal veriler ve aktörlerin ifadeleri hem haber metninin inandırıcılık oranını artırır hem de haberin bilgilendirici olmasını sağlayıp zenginleştirir. Söylem analizi kapsamında incelenen tüm haber portallarının harekete yönelik görsel materyal kullandığı saptanmıştır. Bunun yanı sıra olaya ilişkin aktörlerin görüş ve ifadeleri aktarılmıştır.

Söylem analizinin mikro yapısında yer alan haber retoriği kategorisi kapsamında çözümlendiğinde haber metninin olaya ilişkin tutumlarının farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Etkinlik haber retoriğinin fotoğraf kullanımında aktörlerin çeşitliliği ve fotoğraf açısının genişliği dikkat çekicidir. İncelenen tüm haber portallarının haber metninde hareketin neden ve sonuç ilişkisine göre kurgulandığı saptanmıştır. Ayrıca harekete ilişkin olarak olayın ardalın bilgisi kapsamında sayısal veriler verilmiş; bunun yanı sıra olaya ilişkin aktörlerin görüş ve ifadeleri aktarılmıştır. Sonuç olarak haber metnindeki açıklama ifadelerinin de birbirine benzer olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin:

Bianet.org (24.09.2018) haber retoriğinde *‘...60 İilde 15 Bin Kadın Katıldı’*, *‘...İstanbul’da 350’ye yakın kadın Caddebostan sahilinde buluşarak...’* ve *‘...2015’te 10 kentte, 2016’da 27 kentte, 2017’de 50 kentte yapıldı.’* ifadelerindeki sayısal verilerle haber metnine bilgilendirici bir nitelik kazandırmıştır. Cumhuriyet (20.09.2018) haber retoriğinde *‘...2013 yılından bu yana her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen...’*, *‘...bu yıl 6’ncı etkinliğiyle...’* ve *‘...23 Eylül Pazar günü...’* ifadelerindeki sayısal verilerle okuyuculara harekete ilişkin bilgilendirmelerle doygunluk kazandırmıştır. Hürriyet (24.09.2018) haber retoriğinde Pedallayan Kadınlar Bisiklet Topluluğu kurucusu Burçin Tarhan ifadelerine yer vererek haber metninin içeriğini zenginleştirmiştir. Yeni Şafak (23.09.2018) haber retoriğinde hareketin ardalın bilgisine, kim tarafından başlatıldığına ve Türkiye’de hangi illerde yapıldığına yönelik açıklayıcı ifadeler bulunmaktadır. Sözcü (26.09.2017) haber retoriğinde Gür’ün ifadelerine yer vermiştir. Gür’ün açıklamalarına göre, *‘Bisiklet kent yaşamının bir parçasıdır. Bisiklet çevreyi kirletmeyen doğa dostu bir ulaşım aracıdır. Yoğun kent trafiğine çözüm olabilir.’* diyerek

bisiklet farkındalığına dikkat çekmeye çalışmıştır. Sabah (23.09.2018) haber retoriğinde Sözcü'de (26.09.2017) olduğu Gür'ün açıklamaları ile zenginleştirmiştir. Gür, *"Biz kadınlar bu trafiğin çözümünde günlük kıyafetlerimizle bisiklete binerek, ulaşımımızı sağlayabiliriz. Buna dikkat çekebilmek amacıyla süslendik ve bisikletlerimizle yollara çıktık."* ifadeleri yer almaktadır.

SONUÇ

Süslü Kadınlar Bisiklet Turu hareketine ilişkin olarak içerik analizinden elde edilen sonuçlara göre; incelenen tüm haber portallarında olumlu nitelikte yer alan bir hareket olarak belirlenmiştir. Hareketin medya tarafından bu denli dikkat çekilmesinin sebebi siyasi söylem ve politik duruştan beslenmemesinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

İncelenen tüm haber portallarında olay haber kategorisinin en fazla (28 haber) şekilde yer almasının sebebi medyanın toplumsal hareketlere etki unsurları arasında yer alan "gündem belirleme", "çerçeveleme" ve "kamuoyu oluşturma" işlevlerinin gazetecilik pratikleri açısından gerçekleştirildiği düşünülmektedir. Bu işlevler doğrultusunda düzenlenen haberler, medya organlarının farklı ideolojik yapılanmalarına uygun olarak olumlu ya da olumsuz nitelikler taşıyan söylemler ile kurgulanmakta ve bu doğrultularda kamuoyu oluşturmaya yönelik bir tutum sergilemektedirler. Hareketin haberlerinde görsel materyalin kullanım şeklinde "fotoğraf" kategorisi Bianet.org ve Cumhuriyet haber görsellerinde "kadın hareketi" olarak tanımlanırken; Sabah, Sözcü, Yeni Şafak ve Hürriyet gazetelerinde magazinsel olarak aktarılmaktadır.

Hareketin haberlerinde yer alan aktörler, farklı temsil biçimleri ile ortaya çıkmaktadır. Aktör çeşitliliğine en fazla yer veren Hürriyet gazetesidir. Yeni toplumsal hareketlere örnek teşkil eden hareket, "aktör" çeşitliliği açısından farklılık göstermektedir. Çalışma kapsamında aktörlerin kimlikleri incelendiğinde herhangi bir siyasi parti ya da kurumun çatısı altında toplanmadığı ortaya çıkmıştır. Gür'ün ifadelerine göre katılımcılar arasında yer alan aktörlerin kimlik çeşitliliği şu şekilde açıklamaktadır: *"Bu turun en dikkat çekici yanlarından biri de herkesin gelmesine vurgu yapılmasıdır. Din, dil, ırk, meslek ve statü ayırt etmeksizin herkesin gelmesini istiyoruz; öyle de oldu zamanla. Fotoğraflar her ne kadar laik, Atatürkçü, şehirli ve üst tabakalı kadınlar gibi seçilse de etkinliğe gelenler arasında mülteciler, kanseri yenmeye çalışanlar, engelliler, engelli çocuğu olanlar ve farklı cinsel tercihleri olanlar da bulunmaktadır. Feminist kadınlardan "süslü" vurgusuna takılanlar olsa da zamanla bizim söylemlerimizi anlayıp gelenler oldu."* Sema Gür'ün ifadelerinden de anlaşılacağı üzere Süslü Kadınlar Bisiklet Turu hareketi içerisinde yer alan kadınların çeşitli toplumsal gruplara mensup olduğu görülmektedir. Ayrıca ana akım medyanın hareketin amacından çok kadınların süslülük olgusuna vurgu yapmasını eleştirmekte ve bu tip haberlerin, hareketin okuyucu tarafından asıl amacının anlaşılmasına neden olduğunu vurgulamaktadır. Yeni toplumsal hareketler içerisinde yer alan aktör çeşitliliğinin etkisi, açıklama haber kategorilerinin çeşitlenmesini de sağlamıştır. Haberin kapsadığı temel ve alt konular kategorileri incelendiğinde hareket liberal, Kemalist, varoluşçu, kültürel ve çevreci feminizmin argümanlarını kapsamaktadır.

Süslü Kadınlar Bisiklet Turu, incelenen haber metinleri içerisinde Kemalist feminizmin argümanları doğrultusunda sunulmaktadır. Kemalist kadın imgesinin oluşturulduğu haber metinlerinde kadınlar; eğitilmiş, meslek sahibi, sosyal dernekler ve platformlar içerisinde örgütçü, ev içi sorumlulukları olan, eş, anne ve kutlamalarda yer alan olarak aktarılmaktadır. Hareket içerisinde sıklıkla yer alan "kadının kamusal yaşamda görünürlüğü" söylemi de liberal feminizmin argümanlarına denk gelmektedir. Ayrıca eşit haklar (kadın erkek eşitliği, kadınların kamusal yaşamda bisiklet kullanma eşitliği) talebinde her bireyin kamusal yaşama katılma hakkını hareket kapsamında savunulmaktadır. Kadının kamusal yaşamda yer edinmesi ayrıca varoluşçu feminizmin savunusuna uygun olarak "kendini geliştirme" ve "kendini gerçekleştirme" söylemi üzerinden aktarılmaktadır. Hareketin sloganlarından biri olan "kadın sokağa çıkarsa dünya değişir" söyleminde de kültürel feminizmin argümanları bulunmaktadır. Bu slogan kapsamında "özgüven" ve "kendini gerçekleştirme" vurgusu ile kadınların bireysel olarak değil, hep birlikte kendilerini güçlendirmeleri gerektiği açıklanmaya çalışılmıştır. Son olarak hareketin temel oluşum sürecinde yer alan çevrecilik olgusu çevreci feminizmin argümanlarını taşımaktadır. Bu

feminist kuramın söylemine uygun olarak, bisiklet, bisiklet politikaları, çevre kirliliği ve trafik kirliliği gibi temalara değinilmektedir.

“Süslü Kadınlar Bisiklet Turu” hareketine ilişkin olarak söylem analizinden elde edilen sonuçlara göre: Makro yapının “başlık” kategorisinde hareketin adını tanımlayacak ifadelerin sıklıkla yer almadığı ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu durum hareketin görünür kılınmasını zayıflatmakta, hareketin akıllarda ve toplumsal hafızada yer edinmesine ket vurmaktadır. Süslü Kadınlar Bisiklet Turu ifadesi hareketin adını ve kimliğini oluştururken, haber başlığında “süslü kadınlar” ve “süslülük” olgusuna dikkat çekilmeye çalışılmaktadır.

Harekete ilişkin olarak alt başlıkta dikkat çeken diğer unsur, kamusal alan vurgusunun yapılmasıdır. Kamusal alan, toplumsal hareketlerin gücü ile simgesel bir anlam ifade edebilmektedir. Bu da hareketin diğer toplumsal hareketlere öncülük etmesini sağlayabilmektedir. Hareketin kamusal alan vurgularına bakıldığında toplum nezdinde bilinen ve daha öncesinde başka toplumsal hareketler için de kullanılan mekânlar olduğu görülmektedir. Aktörlerin toplanma yeri haline gelen kamusal alanlar, kimi zaman hareketin adının önüne de geçerek harekete yeni bir kimlik kazandırmıştır. Giriş, ana olayın sunuş biçimi ve ardaan bilgisi çözümlendiğinde her iki harekete ilişkin olarak ardaan bilgilerinin, sayısal verilerin, açıklamaların, mecazların, metaforların ve tanımlamaların yer aldığı ortaya çıkmıştır. Bu da okuyucu nezdinde haberde harekete ilişkin olarak çeşitli bilgilerin yer almasını sağlamıştır.

Söylem analizinin mikro yapısında ise kelime seçimi ve haber retorikine yer verilmiştir. Bu bölümde haber metinleri düzenlenirken harekete ilişkin olarak sıklıkla hangi kelimelerin seçildiği ve olaya ilişkin sunumlarında hangi mecralara ve aktörlere yer verildiği ortaya çıkmıştır. Harekete ilişkin olarak en sık tekrar eden kelimelerin “farkındalık”, “dikkat çekme”, “süslülük”, “kadınların görünürlüğü”, “bisiklet altyapısı” ve “çevre temalı konular” olduğu saptanmıştır.

Sonuç olarak bakıldığında ana akım medyanın politik söylemden uzak kadın hareketlerini desteklediği görülmektedir. Özellikle toplumsal norm, toplumsal cinsiyet kalıpları ve yönetim sistemlerindeki bozukluklar dile getirildiğinde ana akım medyanın bu tarz hareketleri gerçekleştiren aktörleri pasifize ettiği ve değersiz kıldığı görülmektedir. Bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen içerik ve söylem analizi sonucunda medyanın toplumsal hareketler içerisinde yer alan kadın hareketleri haberlerine sayısal olarak az yer verdiği gözlemlenmiştir. Ana akım medyada yer alan kadın hareketlerinin görünürlüğü toplum nezdinde düşüktür. Kadın hareketlerinin görünür kılınması için özellikle ana akım medyanın haber sayısını artırması gereklidir. İncelenen haber portallarında kadın hareketlerinin kimlik vurgusunun haber metinlerinde pek vurgulanmadığı ortaya çıkmıştır. Hareketin adı ve amacı haber metinlerinde belirtilmelidir. Bu durum kadın hareketleri ile ilgili yapılan araştırmalarda özellikle medyada yer alan haberler referans gösterilmek istendiğinde haberlere ulaşımı kolaylaştırması açısından önem arz etmektedir. Ana akım medyanın toplumsal cinsiyet odaklı haberciliğe daha fazla yer vermesi ve haber söylemlerinde kullanılan anlatım ve dilsel yapının toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik bir kurgu ile ifade edilmesi gerekmektedir. Haber metinlerinde cinsiyetçi ifadelerden azade edilmiş bir dil, toplumda kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunacak bir habercilik anlayışını oluşturacaktır. Olayların ardaanına ilişkin detaylı bilgilerin verilmesi, olay ile ilgili tüm aktörlerin görüşlerine yer verilerek aktör çeşitliliğinin artırılması, araştırma haber ve röportajlara yer verilmesi ile kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine katkı sağlayacak nitelikte bir habercilik anlayışının benimsenmesi, özellikle yeni toplumsal hareketlerin ruhunu temsil eden farklılıklar olgusunun temsiliyeti açısından önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Altınbaş, D. (2010). "Feminist Tartışmalarda Liberal Feminizm", Kadın Araştırmaları Dergisi, 0 (9), 21-52.
- Andrew, H. (2013). Siyasi İdeolojiler: Bir Giriş, Bayram, A. K., Tüfekçi. Ö., İnaç, H., Akın, Ş., Kalkan, B. (Çev.) Ankara: Adres Yayınları.
- Aslan, C. (2016). Sosyal Hareketler Sosyolojisi Toplumsal Fay Hatlarının Anatomisi, Adana: Karahan Kitabevi.
- Araz, T. (2014). "Feminizm ve Sömürgecilik Sonrası Söylemlerin Örtüşmesi", Litera, 0 (15), 263-275.
- Bianet.org, 24 Eylül 2018. <https://bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/201087-6-suslu-kadinlar-bisiklet-turu-na-60-ilde-15-bin-kadin-katildi>. Erişim tarihi: 3.5.2021.
- Castells, M. (2013). İsyen ve Umut Ağları, İnternet Çağında Toplumsal Hareketler, E. Kılıç, (Çev.) İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Cohen, J. (1999). "Strateji Ya Da Kimlik: Yeni Teorik Paredigmalar ve Sosyal Hareketler", Çayır, K. (Ed), Yeni Sosyal Hareketler Teorik Açılımlar, İstanbul: Kaknüs Yayınları, ss. 109-127.
- Cumhuriyet, 20 Eylül 2018. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/suslu-kadinlar-bisiklet-turu-1088442>. Erişim tarihi: 3.5.2021.
- Çayır, K. (2016). Yeni Sosyal Hareketler, İstanbul: Kaktüs Yayınları.
- Çoban, B. (2009). "Toplumsal Hareketler ve Radikal Medya", Çoban, B. (Ed), Yeni Toplumsal Hareketler, İstanbul: Kalkedon Yayınevi, ss. 43-62
- Della Porta, D. & Dianı, M. (2020). Toplumsal Hareketler, P. Çakır, C. Gülbudak, (Çev.) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Donovan, J. (2019). Feminist Teori, A. Bora, M. Ağduk Gvrek, F. Sayılan, (Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Durakbaşa, A. (1998). Cumhuriyet Döneminde Modern Kadın ve Erkek Kimliklerinin Oluşumu: Kemalist Kadın Kimliği ve Münevver Erkekler, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Ferry, L. (2000). Ekolojik Yeni Düzen, T. Ilgaz, (Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Hooks, B. (2017). Feminizm Herkes İçindir Tutkulu Politika, E. Aydın, B. Kurt, A. Yıldırım, (Çev.) İstanbul: BGST Yayınları.
- Hürriyet, 25 Eylül 2018. <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/ankara/suslu-kadinlar-pedal-cevirdi-40966474>. Erişim tarihi: 3.5.2021.
- Işık, G. (2020). "Toplumsal Hareketler; Dün, Bugün, Yarın", E. Karakoç, O. Taydaş, (Ed.), Yeni Toplumsal Hareketler ve Medya Kavramlar, Kuramlar ve Tartışmalar, Konya: LiteratürkAcedemia, ss. 17-38.
- Jasper, J. M. (2002). Ahlaki Protesto Sanatı; Toplumsal Hareketlerde Kültür, Biyografi Ve Yaratıcılık, S. Öner, (Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kadioğlu, A. (1999). Modern Vatandaşlığın Farklı Boyutları: Yeni Bir Vatandaşlık Etiğine Doğru, İstanbul: Metis Yayınları.
- Marshall, G. (1999). Sosyoloji Sözlüğü, Akmhay. O., Kömürçü, D. (Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Offe, C. (1999). "Yeni Sosyal Hareketler: Kurumsal Politikanın Sınırlarının Zorlanması", Çayır, K. (Ed.), Yeni Sosyal Hareketler Teorik Açılımlar, İstanbul: Kaknüs Yayınları, ss. 53-80.

- Özsöz, C. (2008). ‘‘Kültürel Feminist Teori Ve Feminist Teorilere Giriş’’, Sosyoloji Notları, 6, 51-55.
Sabah, 23 Eylül 2018. <https://www.sabah.com.tr/yasam/2018/09/23/suslu-kadinlar-egzoz-kokusu-yerine-parfum-kokusu-icin-pedal-cevirdi>. Erişim tarihi: 3.5.2021.
- Sevim, A. (2005). Feminizm, İstanbul: İnsan Yayınları.
- Sözcü, 26 Eylül 2017. <https://www.sozcu.com.tr/hayatim/seyahat/5-suslu-kadinlar-bisiklet-turu/>. Erişim tarihi: 3.5.2021
- Süslü Kadınlar Bisiklet Turu (2021) <https://www.suslukadinlarbisikletturu.com/> Erişim tarihi: 01.09.2020
- Tilly, C. (2008) Toplumsal Hareketler, 1768-2004, Düz, O. (Çev.) İstanbul: Babil Yayınları.
- Tirkayi, S. (2020). Toplumsal Hareketler ve Medya, Konya: LiteratürkAcedemia.
- Yanık, C., Öztürk, M. (2014). ‘‘Toplumsal Hareketlerin Dönüşümü Üzerine Bir Değerlendirme’’, Mukaddime, 5(1), 45-63.
- Yeni Şafak, 23 Eylül 2018. <https://www.yenisafak.com/hayat/suslu-kadinlarin-ucan-tekerleri-3397226>. Erişim tarihi: 3.5.2021.
- Yıldırım, Y. (2013). Sosyal Forum'dan Öfkeli'ler'e ‘Yeni Toplumsal Hareketlerin Kurucu Gücü’, İstanbul: İletişim Yayınları.